

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Војним пензионерима ванредно повећање од новембарске пензије и признато право на дуг од 11,06 одсто, рачунајући од 1. јануара 2008, који ће им бити исплаћен одједном у јануару 2016.

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ЗАХТЕВИ ДО 10. ДЕЦЕМБРА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:

Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

У складу са Закључком Владе Републике Србије, 05 број 181–11689/2015
од 30. октобра 2015. године,
Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање издаје

ОБАВЕШТЕЊЕ о усклађивању пензија професионалних војних лица

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава кориснике војних пензија да ће, у складу са Закључком Владе Републике Србије, ускладити пензије професионалних војних лица остварене до 31. 12. 2007. године, тако што ће на пензије увећане од 1. јануара 2008. године за проценат усклађивања од 4,21 одсто утврђено Одлуком о усклађивању војних пензија за 2007. годину („Службени војни лист“, број 13/2008), применити проценат усклађивања од 6,57 процената, чиме се обезбеђује да укупно усклађивање пензије на месец децембар 2007. године износи 11,06 одсто, што је у складу са чланом 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, број 85/05). Исплата усклађеног износа пензије вршиће се почев од исплате пензије за новембар 2015. године.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање утврђује износ обавезе настале по овом основу за период од 1. јануара 2008. године до 31. октобра 2015. године увећане за индекс цена на мало, односно индекс потрошачких цена, од месеца у коме је требало да буде извршена свака појединачна исплата овако усклађеног износа пензије, који ће, на основу закључених уговора о вансудском поравнању, исплатити једнократно у јануару 2016. године, **и то само за уговоре о вансудском поравнању који се закључе најкасније до 10. децембра 2015. године.**

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање је свим корисницима војних пензија, односно члановима њихових породица, доставио обавештење са утврђеним износом обавезе. Изузетно, износ обавезе није утврђен у случају када је у току коришћења права на пензију било промена у делу који се односи на висину пензије, односно обуставу исплате.

Корисници војних пензија, односно чланови њихових породица који не приме наведено обавештење требало би да се, у што краћем року, обратe надлежној филијали Фонда ради подношења захтева за исплату разлике пензије по основу ванредног усклађивања пензија, на основу кога ће бити закључен уговор о вансудском поравнању. Образац наведеног захтева може се преузети са званичног сајта Фонда www.pio.rs или у свакој филијали Фонда. Корисници војних пензија, односно чланови њихових породица са пребивалиштем ван територије Републике Србије могу, ради смањења трошкова и брзине вођења поступка овластити друго лице да у њихово име предузме све правне радње потребне за исплату по овом основу.

Уз захтев је потребно доставити:

- извештај кориснику, односно „чек од пензије“;
- фотокопију личне карте подносиоца захтева, односно за биометријску личну карту са чипом – одштампани извод из читача;
- копију картице текућег рачуна подносиоца захтева са уписаним подацима о имену, презимену и броју партије текућег рачуна, односно копију картице девизног рачуна са уписаним подацима о имену, презимену и IBAN подносиоца захтева са пребивалиштем ван територије Републике Србије;
- у случају смрти корисника пензије – оверену копију правоснажног решења о наслеђивању којим је утврђен законски наследник доспелих, неисплаћених износа по основу ванредног усклађивања пензија, односно доказ о покретању оставинског поступка ради доношења решења о наслеђивању или допунског решења о наслеђивању којим се утврђује законски наследник по овом основу;
- уколико је покренут парнични поступак за накнаду штете по овом основу, доказ о окончању парничног поступка, односно поднесак о повлачењу тужбе и одрицању од тужбеног захтева са пријемним штамбиљем суда.

СКУП У ДОМУ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Војним пензионерима повећање и дуг

На скупу у Дому Војске Србије, који је 9. новембра организовало Удружење војних пензионера Србије, министри Александар Вулин и Братислав Гашић, као и директорка РФ ПИО Драгана Калиновић објаснили су окупљеним војним пензионерима колико

суму држава ће војним пензионерима исплатити једнократно почетком следеће године.

– Ви нисте сумњали у државу, живот сте провели борећи се за њу, верујући у њу, спроводећи њене законе, држава мора да буде таква према вама. Ово је добра прилика да вам покаже-

министарство одбране третирају војне пензионере као војнике.

– За протекле три године нисмо вам обећали ништа а да нисмо испунили. Додатак на пензију добија сваки официр, максимално се трудимо да решимо стамбено питање, од 2012. поделили смо 2.205 станова при-

то да је у питању једнократна исплата, и нагласила да ће процедура бити брза, будући да ће шалтери за њих бити одвојени.

– На адресе 57.240 корисника пензија и наследника шаљу се обавештења из Фонда уз која су приложени и захтеви за покретање поступка за вансудско поравнање. Они се могу поупити код куће и предати надлежној филијали до 10. децембра. У филијалама ће бити одвојени посебни шалтери за војне пензионере тако да ће се све завршавати у рекордном року – нагласила је директорка Драгана Калиновић.

Пензионери који нису подносили тужбу могу једним доласком у Фонд да заврше све потребне радње, а они који су поднели тужбу требало би да повуку тужбу и одрекну се тужбеног захтева, и то документују Фонду, како би им средства била исплаћена у јануару. На тај начин, уколико се корисници војних пензија на које се одно-

Обраћање министра Вулина на скупу у Дому Војске Србије

ће им бити повећане пензије већ од исплате пензије за новембар и када ће им и на који начин бити исплаћен дуг од 11,06 одсто.

– Војним пензионерима признато је право на ванредно повећање пензија од 6,57 одсто (јер је 4,21 одсто раније повећано, па је ово разлика до 11,06) а укупан дуг од 11,06 одсто рачунајући од 1. јануара 2008. биће им исплаћен одједном у јануару следеће године. Дакле, свим војним пензионерима примања ће бити увећана за тих 6,57 одсто колико је уставни суд одредио, а од 1. јануара добијају и надокнаду у новцу за разлику која им није исплаћена ових година – изјавио је на овом скупу Александар Вулин, министар за рад, запошљавање, борацка и социјална питања.

Просечан дуг државе према једном војном пензионеру је око 305.000 динара а целокупну

мо да држава постоји и да држи реч – рекао је Вулин.

На адресе 57.240 војних пензионера, корисника војних пензија и њихових наследника, Фонд ПИО је послао обавештење и позвао их да дођу у најближу филијалу РФ ПИО и да се договоре.

– Потребно је да корисник пензије одустане од судских спорова према држави и потпише споразум о вансудском поравнању по коме се новац од 1. јануара исплаћује у једној рати. Неће бити продужења, више рата, држава је смогла снаге да исплати све у једној рати. Ванредно усклађивање иде према свима. Ово је и наш начин да се каже да нам је стало. Новац је из реалних извора, ово смо уштедели и зарадили и можемо да вам исплатимо оно што вам припада – рекао је министар Вулин на скупу у Дому Војске.

Министар одбране Братислав Гашић рекао је да ова влада и

Са трибине у Новом Саду

падницима војске, а само 2015. поделили смо 965 станова. Ми проблем разлике од 11,06 одсто нисмо гурнули под тепих. Ова цифра није мала, укупно треба обезбедити 24 милијарде за исплату, али нисмо узели кредите, већ смо тај новац уштедели рационалним понашањем – истакао је министар одбране Братислав Гашић.

Директорка РФ ПИО Драгана Калиновић апеловала је на војне пензионере да се јаве филијалама Фонда, с обзиром на

си Закључак Владе јаве Фонду у термину који је утврђен закључком, односно до 10. децембра, исплата ће им бити сигурна и једнократна, већ током јануара. Разлика која им припада валоризована је коефицијентом инфлације и тиме обезбеђена од девалвације, односно сачувана је реална вредност дуга, што је најбоље и најбрже решење овог вишегодишњег проблема. Ово право односи се и на следнике преминулих војних пензионера.

Трибина за новосадске пензионере

У циљу детаљнијег информисања војних пензионера, којих на територији АП Војводине имао око 8.000, о исплати ванредног усклађивања њихових пензија, Чедомир Француски, заменик директора Покрајинског фонда ПИО, и Илија Шакић, директор Филијале РФ ПИО Нови Сад, гостовали су на трибини коју је 23. новембра у Дому Војске Нови Сад организовао Градски одбор удружења војних пензионера у Новом Саду.

Илија Шакић је том приликом информисао присутне да је од 2.500 војних пензионера, који се налазе у исплати Филијале РФ ПИО Нови Сад, око 600 дошло у просторије Филијале и Дирекције ПФ ПИО у Новом Саду у првој недељи реализације Закључка Владе РС ради подношења захтева за вансудско поравнање. Од тог броја око 500 их је већ потписало уговоре и ушло у процедуру вансудског поравнања, а објаснио је и да код мањег дела постоји дилема око висине накнаде коју треба да приме, те из тог разлога поступак још није покренут. Директор је на крају позвао војне пензионере да дођу у Филијалу ради детаљнијих информација.

Чедомир Француски је, с друге стране, одговарао на конкретна питања присутних војних пензионера и њихових правних заступника.

Милорад Орељ, председник Градског одбора удружења војних пензионера у Новом Саду које броји око 1.600 чланова, изјавио је да су на овај скуп позвали стручњаке из Фонда ПИО, јер су желели да војни пензионери, њихови чланови, од најодговорнијих људи из Покрајинског фонда ПИО чују шта их очекује ако потпишу вансудско поравнање и како морају да поступе да би се то реализовало. На крају је додао да је састанак испунио своју сврху и да је успешно завршен.

**В. Анастасијевић
Мирослав Мектеровић**

ПОВЕЗИВАЊЕ СТАЖА ДО КРАЈА ГОДИНЕ

Повезано око хиљаду и по година стажа

Влада Републике Србије донела је 18. јуна Закључак о повезивању стажа (допуна је донета 4. септембра 2015. године), према коме би повезивање стажа до краја године требало да се изврши за око 13.000 лица.

Да подсетимо, овим закључком Владе предвиђена је могућност повезивања стажа појединим категоријама бивших запослених у субјектима приватизације, у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом која су до ступања на снагу Закона о приватизацији (2015. године) имала ознаку „у реструктурирању“, и у субјектима у којима је стечај отворен у 2015. години и Агенција за приватизацију именована за стечајног управника. Агенција за приватизацију обавештава наведене привредне субјекте да њихови запослени имају право на повезивање стажа.

У случају субјеката приватизације и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, право на повезивање стажа имају лица која су испунила услов и поднела захтев за остваривање права на пензију до 31. 12. 2015. године или су остварила право на пензију до тог датума, као и бивши запослени који су остварили право на пензију тако што су сами уплатили допринос за ПИО уместо послодавца, а нису поднели

тужбени захтев за потраживање истог. Право на повезивање стажа запослени из ових привредних субјеката не могу да остваре уколико воде спор са послодавцем и у том случају ће бити неопходно да се одреде или за повезивање стажа или за наставак

слодавцу, како би били стављени на списак и ушли у поступак за повезивање стажа.

Поред две наведене категорије привредних субјеката, овим закључком Владе о повезивању стажа обухваћена су и предузећа код којих је стечајни

поступка наплате потраживања из радног односа преко суда.

Важно је подсетити да захтев не подносе сами бивши запослени, већ то чине послодавци. Попуњени и оверени захтеви, са списковима запослених и њиховим изјавама, достављају се надлежној филијали Фонда ПИО према седишту послодавца, а сви потребни обрасци, као и закључци Владе, процедуре и спискови привредних субјеката, налазе се на сајту Фонда www.pio.rs. С обзиром на то да неки послодавци немају сасвим ажурну евиденцију о свим запосленима који су раније отишли из фирме, ти запослени би требало да се сами јаве свом по-

ступак отворен или ће бити отворен у 2015. години и Агенција за приватизацију је именована за стечајног управника, а право на повезивање стажа имају сви бивши запослени без обзира на то да ли имају услов за пензију или не. У овом случају поступак повезивања стажа осигурања покрене Агенција за приватизацију.

Повезивање стажа за све наведене категорије омогућено је и за стаж осигурања и за стаж осигурања са увећаним трајањем (бенефицирани стаж). За ову намену у буџету Републике Србије за 2015. годину су обезбеђена средства за уплату доприноса за ПИО на најнижу месечну основицу доприноса, због чега повезивање стажа по овом закључку треба да се изврши до краја године.

Према последњим подацима, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање до сада је повезао стаж за 408 радника у укупном трајању од 1.419 година, једног месеца и пет дана. За ове намене је до сада издвојено износ од 86,3 милиона динара.

В. Кадиф

Историјат повезивања стажа

Повезивање стажа почело је Законом о уплати доприноса за ПИО из 2005. године где је повезан стаж за период од 1. 1. 1991. до 31. 12. 2003. године за 66.163 правна лица, односно за 274.000 радника. У те сврхе је издвојено 20,65 милијарди динара, а повезано је око пола милиона година стажа осигураницима којима несавесни послодавци нису редовно уплаћивали доприносе за ПИО.

Укупно је, закључцима Владе, од 1991. године до данас држава повезала стаж за 67.095 правних лица, за шта је издвојено 71,42 милијарде динара.

Нови споразум убрзао поступке

Трећу годину заредом Фонд за пензијско и инвалидско осигурање Републике Србије и Национални завод за пензијско осигурање Републике Мађарске организовали су Међународне саветодавне дане. Стручњаци из два пензијска фонда пружали су бесплатне правне савете осигураницима и корисницима 3. новембра у суботичкој Филијали РФ ПИО.

За организацију и координацију овог међународног сусрета била је задужена Александра Банић, саветница директора РФ ПИО. Саветодавци из мађарског Националног завода били су – др Јудит Солтец, начелница Одељења за међународне пензије по билатералном уговору, и Хелен Миндер, самостални стручни сарадник у мађарском заводу, а из нашег Фонда – Дамир Богдан, помоћник начелника, мр Јасна Голупски, шеф Одсека, Игор Башнец, виши стручни сарадник у Одељењу за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији ПФ ПИО Нови Сад, а присуствовала је и Валерија Варга, преводилац за мађарски језик у суботичкој Филијали.

– Организовали смо овај сусрет у нашој

Задовољни грађани

Чонгор Фараго, двадесетпетогодишњак из Бачке Тополе, који је преживео тешку саобраћајну несрећу у Мађарској док је возио камион за једну фирму из суседне државе, и који се креће уз помоћ помагала и уз помоћ других лица, интересовао се какве су могућности да оствари инвалидску пензију у Републици Србији, јер му је захтев за остваривање тог права у Мађарској одбијен. На крају је био задовољан добијеним информацијама, а посебно што није морао да путује далеко. Поддржао је овакав начин рада два пензијска фонда.

филијали да бисмо омогућили грађанима који су остварили стаж осигурања у наше две државе да до бесплатних правних савета из области ПИО дођу брже и у непосредном контакту са стручњацима, без одласка у Нови Сад, Београд или у Мађарску. Такође, кроз претходне сусрете успоставили смо добре везе са колегама из Мађарске, тако да нисмо имали никаквих проблема јер смо се о свему договарали. Пословично добру сарадњу остварили смо и са службама Дирекције у Београду и Дирекције у Новом Саду и све је то допринело да грађани који су учествовали у овим разговорима, задо-

Хелен Миндер, Фараго Цонгор (странка), др Јудит Солтец, Игор Башнец, мр Јасна Голупски, Валерија Варга и Дамир Богдан

вољни напусте просторије наше филијале – констатовала је Снежана Марић, директорка Филијале РФ ПИО Суботица.

Дамир Богдан је истакао да је након ступања на снагу новог споразума о социјалном осигурању између Републике Србије и Републике Мађарске 1. децембра прошле године убрзана процедура за доношење решења о остваривању права из ПИО, те да се резултати већ примећују. Такође, из разговора са колегама из мађарског фонда сазнао је да се и код

на основу оствареног стажа у две земље. Истакла је и да стручњаци пензијског фонда из Будимпеште сматрају да је одржавање саветодавних дана са нашом земљом веома корисна пракса за грађане, јер све што их интересује могу сазнати на једном месту без већих трошкова за путовање, али и за стручњаке из ове области, који непосредно размењују податке и стручна мишљења у решавању одређених захтева. Навела је и да је месечни прилив нових захтева грађана који су навршили пензијски стаж према прописима Србије и Мађарске између 20 и 30, а да их је на годишњем нивоу око 300.

Мр Јасна Голупски прецизирала је где је нови споразум, између осталог, олакшао рад стручњацима.

– Дошли смо до знатног напретка у решавању предмета са радним стажом оствареним у наше две земље, имајући у виду да је решено оно што нам је углавном представљало проблем: преклапање стажа који су осигураници остварили у обе државе, што је новим споразумом детаљније регулисано. Напредак у решавању ових захтева видљив је откако је кренула експертска размена стручњака и одржавање саветодавних дана – рекла је мр Јасна Голупски.

Игор Башнец је изјавио да је чуо констатације грађана да су задовољни непосредно добијеним информацијама и да са оваквом праксом српски и мађарски фонд треба да наставе и убудуће.

Стручњаци два фонда разменили су на крају информације и податке потребне за ажурније решавање појединачних предмета који су већ у поступку решавања, а дискутовали су и о примени новог споразума, као и о питањима из пензијских система двеју држава.

Мирослав Мектеровић

них смањио број нерешених захтева. Овога пута странке су се највише интересовале за услове остваривања права на поједине видове пензије у Србији и Мађарској, за податке који се односе на период осигурања и пензијски стаж који је навршен у наше две земље, као и за то коме да се обрате када подносе захтеве, колико траје процедура до добијања решења, коју документацију да приложи, у којој валути ће им се исплаћивати пензија и у којој земљи.

Др Јудит Солтец потврдила је да је нови споразум допринео већој ефикасности у решавању захтева за остваривање права

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА „SMART E-GOVERNMENT 2015 И ЕЛЕКТРОНСКИ ИДЕНТИТЕТ И СЕРВИСИ Е-УПРАВЕ”

Представљен Фонд ПИО

Електронски сервиси
Фонда ПИО у служби
грађана

Једанаеста међународна конференција „Smart e-Government 2015 и електронски идентитет и сервиси е-Управе” одржана је у хотелу Crowne Plaza у Београду 29. и 30. октобра 2015. године. Презентацију електронских сервиса РФ ПИО другог дана конференције изложио је Зоран Сутара, саветник директора Фонда ПИО.

– У оквиру области „Политика информационог друштва”, односно теме „Изазови у практичној реализацији G2G и G2C/G2B система” припремљена је презентација којом смо представили наша искуства и виђење како допринети даљем развоју е-Governmenta у Србији у циљу смањења трошкова и уштеде у буџету. На овој већ традиционалној конференцији Фонд је учествовао пети пут заредом са презентацијом под називом „Електронски сервиси Фонда ПИО у служби грађана” – каже саветник Сутара.

Током излагања представље-

Зоран Сутара

но је шта је Фонд урадио у протеклих пет година на побољшању свог пословања у погледу електронских сервиса према грађанима и другим институцијама. Хронолошки посматрано, електронски сервиси Фонда су у протеклом периоду реализовани у континуитету по следећем редоследу.

– У мају 2010. започето је са електронском провером података М-4 за послодавце, а већ

у јуну исте године грађанима је омогућено да са пин кодом, који могу да добију на шалтеру сваке филијале, електронски провере своју пријаву на осигурање, као и уплаћене доприносе. Од јануара 2012. профункционисао је нови сајт Фонда са претраживачем, тако да грађани могу са сајта да преузму око 120 образаца и мејлом контактирају са Фондом, односно са надлежнима у нашој институцији.

Од јуна 2013. осигураницима и корисницима је омогућен увид у статус поднетог захтева са пин кодом или Д-бројем. Почетак електронске размене података са носиоцима пензијског осигурања других држава (до сада са четири државе, планира се са још четири) датира с почетка 2014. а већ у децембру исте године формиран је Контакт центар преко којег се комуникација са корисницима обавља и електронским путем (до сада је примљено и одговорено на готово 30.000 питања). Од јуна ове године омогућено је електронско подношење захтева за издавање потврда и уверења (покривено је 80 одсто свих потврда и уверења које Фонд издаје у оквиру свог пословања). Истовремено је на сајт Фонда постављен и калкулатор за израчунавање датума када се испуњавају услови за старосну и превремену старосну пензију, тако да осигураници могу сами да провере када ће испуњити услове за одлазак у пензију – објаснио је на Међународној конференцији Зоран Сутара, саветник директора РФ ПИО.

Г. О.

ДИРЕКТОР НСЗ У СВРЉИГУ

Јавни радови и догодине

Директор Националне службе за запошљавање Србије, Зоран Мартиновић, 24. новембра посетио је општину Сврљиг, обишао раднике ангажоване на јавним радовима у установама и јавним предузећима те општине и разговарао са привредницима о даљој сарадњи.

Јавни радови, у које се укључују лица која теже долазе до посла због недостатка знања и вештина, организују се широм Србије. Ове године у програму јавних радова ангажовано је 7.800 лица у Србији, и то подстицајним средствима Републике и подстицајним средствима

локалних самоуправа. Општина Сврљиг, иако неразвијена, добар је пример сарадње и улагања у локалне акционе планове.

– Велико је интересовање локалних самоуправа за све мере које спроводи НСЗ. Између 80 и 90 локалних самоуправа издвојило је за ове мере укупно 309 милиона динара, од чега око 170 милиона динара за програме јавних радова. И у наредној години планирају се средства за јавне радове и друге програме – истакао је директор Мартиновић у Сврљигу.

Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг, за-

Зоран Мартиновић посетио југ Србије

довољна је сарадњом са НСЗ и најавила је нова подстицајна средства за нове локалне акционе планове запошљавања. Иначе, захваљујући средствима НСЗ од 11 милиона динара и општине Сврљиг од девет милиона динара, тренутно је 210

радника ангажовано на јавним радовима, 22 лица започела су свој сопствени бизнис и око 50 незапослених обавља стручну праксу, наглашено је у Сврљигу приликом посете Зорана Мартиновића, директора НСЗ.

С. Ђорђевић

ВАНРЕДНО УСКЛАЂИВАЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИЈА

У јануару 2016. исплата разлике

Закључком Владе Републике Србије од 30. октобра 2015, војним пензионерима који су право на пензију остварили закључно са 31. децембром 2007. године признато је право на ванредно усклађивање пензије повећањем за 11,06 одсто почев од 1. јануара 2008. године. Како је Фонд за социјално осигурање војних осигураника пензије већ ускладио за 4,21 одсто, ова одлука Владе заправо значи да ће се пензије војним пензионерима од 1. јануара 2008. године повећати за додатних 6,57 процената, чиме се постиже укупно повећање пензија од 11,06 одсто.

Како би се одлука Владе благовремено спровела, пензије свих војних пензионера који су право на пензију остварили пре 1. јануара 2008. године, повећаће се без доношења посебних решења почев од новембарске пензије у 2015. години за 6,57 одсто и њихова даља исплата ће се наставити у увећаном износу. За период од 1. јануара 2008. до 31. октобра 2015. године, РФ ПИО понудио је пензионерима склапање уговора о вансудском поравнању, како би се разлика између исплаћених и усклађених пензија исплатила једнократно, већ у јануару 2016. године. Износ који ће се исплатити пензионерима који закључе вансудско поравнање представља збир номиналних износа усклађених пензија за овај период, умањен за укупан износ већ исплаћених пензија, а увећан индексом раста цена на мало. Обавештења о утврђеном износу, као и образац захтева за исплату разлике већ су упућени војним пензионерима путем поште, а само за мањи број корисника пензије којима се овај износ није могао израчунати аутоматизовано, износ није наведен у обавештењу. Они ће информацију о тачном износу разлике добити у Фонду, приликом закључења уговора.

Вансудско поравнање

Сви војни пензионери који желе да им се разлика пензије исплати у јануару 2016. године, уговор о вансудском поравнању са Фондом треба да закључе најкасније до 10. децембра 2015. године. Како би били сигурни да ће то и учинити, потребно је да благовремено поднесу захтев за исплату разлике по основу ванредног усклађења војне пензије. Овај захтев подноси се у најближој организационој је-

диници Фонда (филијали, или служби филијале), а подноси га корисници војних пензија, наследници умрлих корисника, као и друга лица која су корисници, или наследници овластили да то учине. Само у случају да је исплата пензије престала пре 1. јануара 2012. године и да нико није након тог датума користио пензију (нпр. породичну), захтев се подноси Дирекцији Фонда. Корисници права који сами не могу да дођу до Фонда, могу да овласте друго лице да у њихово име поднесе захтев и закључи уговор, а то овлашћење не мора да буде оверено уколико ће се исплата вршити на рачун корисника. Уколико се овлашћење даје и за исплату разлике на рачун овлашћеног лица, онда такво овлашћење мора да буде оверено код нотара, односно у општини, или суду. Такође, наследници могу да закључе уговор и на основу већ донетог решења о наслеђивању, уколико су тим решењем одређени наследни делови, а нико се није одрекао наследства. Уколико решењем није одређен удео наследника, или се неко од наследника одрекао наследства, наследници могу да закључе уговор у случају да се сви законски наследници писано изјасне о начину расподеле укупног износа разлике која би припала умрлом кориснику. Ове изјаве могу се дати у Фонду, а уколико се достављају путем поште, морају се оверити код нотара, у општини, или суду. Уколико оставински поступак уопште није спроведен, уговор се не може закључити пре доношења решења о наслеђивању, чак и у случају да наследници располажу уговором о доживотном издржавању, или тестаментом. Уговор не може да се закључи ни ако је оставински поступак у току, али ће Фонд примити и евидентирати и такве захтеве. Сваки наследник подноси захтев одвојено од других наследника, при чему се захтеви не морају подносити у истој организационој јединици Фонда, већ сваки наследник одлази у себи најближу филијалу, односно службу филијале.

Војни пензионери који су тужбом суду тражили исплату разлике пензије, могу да

Мирослав Мирић

закључе уговор само у случају да је по њиховој тужби већ донета пресуда, у ком случају се уговор закључује за периоде који том пресудом нису обухваћени. Уговор може да се закључи и са пензионерима који повуку тужбу, или се одрекну тужбеног захтева. Тужба се подноси поднеском који се предаје суду код кога је тужба поднета, а један примерак тог поднеска, са доказом о пријему, доставља се уз захтев за исплату разлике.

Подношење захтева до 10. децембра

Захтев се може поднети путем поште, или непосредно на шалтеру филијале, или службе филијале. Уколико се захтев подноси непосредно, радник Фонда ће проверити да ли су уз захтев предати сви потребни докази и затражити његову евентуалну допуну, при чему се подносилац захтева може саветовати да доказе који недостају прибави и донесе када буде закључивао уговор о вансудском поравнању. Термин закључења уговора одређује се при подношењу захтева, о чему ће подносилац добити обавештење. Уз захтев се обавезно прилажу копија личне карте (или ишчитани подаци из личне карте са чипом), копија чековне картице, или другог доказа о текућем рачуну на који ће се извршити исплата разлике, као и други потребни докази као што су: оверена копија решења о наслеђивању, изјаве других наследника и слично. Важно је нагласити да се исплата разлике може извршити искључиво на текући рачун, па је потребно да подносиоци захтева такав рачун отворе, уколико то нису раније учинили.

За крај, поново подсећамо војне пензионере да уговори могу да се закључе најкасније до 10. децембра 2015. године, како би се исплата разлике извршила у јануару 2016. Из ових разлога, пожељно је да заинтересовани војни пензионери, уколико за то имају могућност, поднесу захтев непосредно на шалтеру Фонда како би одмах при подношењу захтева били обавештени о термину за закључење уговора, као и о томе да ли је њихов захтев уредан, чиме ће им бити омогућено да евентуалне недостатке на време исправе.

Мирослав Мирић

Сајам запошљавања у Крагујевцу

У организацији Националне службе за запошљавање, у Крагујевцу је одржан Сајам запошљавања, на коме су незапослени Крагујевчани имали прилику да конкуришу за око 200 слободних радних места.

Неколико стотина људи конкурисало је радна места у фабрикама, трговинама и осигуравајућим кућама. Двадесетак послодаваца понудило је послове монтера, возача, оператора на производним машинама, као и маркетинг менаџера.

У НСЗ истичу да је до сада реализовано око осамдесет одсто планираних мера за подстицање запошљавања, које ће, како најављују, бити настављене и у наредној години. За њихово спровођење на располагању ће, како се очекују, бити око 3,3 милијарде динара, а приоритет ће бити развој приватног сектора.

Стоп насиљу над женама

Представници Координационог тела Владе Србије за родну равноправност и Тима УН обележили су у Београду Међународни дан борбе против насиља над женама и најавили заједничке активности у оквиру глобалне иницијативе „16 дана активизма против насиља над женама“.

Као саставни део овогодишње иницијативе, од 25. новембра до 10. децембра споменици и знаменитости широм света осветљени су наранџастом бојом, да би симболизовали будућност без насиља над женама.

У Београду су током 16 дана активизма наранџастом бојом осветљени Народна скупштина, Мост на Ади, зграда Владе Србије, Народно позориште и Палата Албанија.

У Србији су у породичном насиљу, према последњим подацима, ове године убијене 34 жене.

Помоћ за децу

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Александар Вулин, уручио је ваучере намењене за куповину спортске опреме за децу из Србије, чије породице остварују право на новчану социјалну помоћ.

Ваучере појединачне вредности 20.000 динара добило је 63 деце из социјално угрожене породице која су одлични ђаци, а укупна вредност помоћи је око 1,2 милиона динара. Средства је обезбедило Удружење осигуравача Србије и реч је о средствима која та индустрија издваја из своје зараде, а не о средствима из државног буџета.

Новосадски пензионери

На недавно одржаној седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине истакнуто је да је процедура око слања корисника пензија у РХ центре и ове године кренула на време, чиме је

многобројним пензионерима омогућена бесплатна рехабилитација у бањама током летњег периода, што је већина и искористила. До краја октобра 2015. то право је искористило 2.376 корисника пензије са територије Војводине.

Процветала трешња, замиришао јоргован

Релативно високе температуре измамиле су преурањено цветање трешње у дворишту породичног домаћинства Чичковић, у Бадњевоу код Неготина.

Домаћини су били веома изненађени када су угледали цвет на трешњи старој четири године, те су ову необичну и лепу слику одмах овековечили фотоапаратом.

Цветање трешње током јесени и зиме спада у ретке појаве, али је поднебље Неготинске Крајине и ранијих година знало да донесе покоје изненађење. Ове, уз процветалу трешњу и процветали јоргован!

Ако је веровати народним причама, цветање воћа кад му време није најављује хладне дане и дугу зиму.

Парк науке у Шапцу

Туристичка организација Шапца (ТОШ) у сарадњи са Центром за стручно усавршавање, а поводом Европског дана науке, 7. новембра, представила је шабачки Парк науке у пешачкој зони испред ТОШ-а.

Парк науке биће део званичне туристичке понуде Шапца, с циљем да се, захваљујући овом изузетном и јединственом пројекту на овим просторима, допринесе афирмацији и промоцији науке, као и да се пружи подршка великом броју шабачких школараца који на престижним такмичењима освајају награде. Будући да образовни туризам постаје све атрактивнији, верује се да ће и шабачки Парк науке на туристичкој мапи заузети запажено место.

Просечна плата 44.124 динара

Просечна нето зарада у Србији исплаћена у октобру износила је 44.124 динара, што је за 0,7 одсто више него у септембру ове године, саопштио је Републички завод за статистику. У поређењу са октобром прошле године, просечна зарада је реално смањена за 3,2 одсто. Просечна зарада са порезима и доприносима у октобру ове године износила је 60.767 динара, што је за 0,6 одсто више у односу на претходни месец ове године.

Бесплатни прегледи за палилулске пензионере

Нови садржај који је београдска општина Палилула обезбедила за најстарије суграђане јесу бесплатни прегледи. Прва група од 60 пензионера већ је обавила прве лекарске прегледе у Установи културе Палилула.

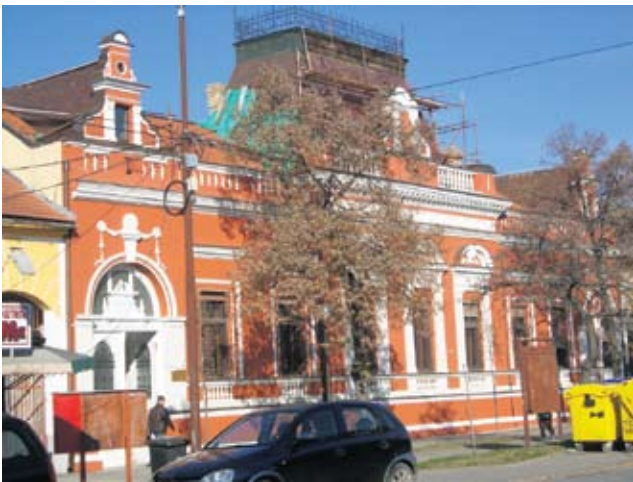

Сви палилулски пензионери који се пријаве имаће могућност до краја године да преконтролишу своје здравље: обављаће се прегледи функционалног стања тела, почев од стопала, колена, преко кичме, рамена и главе; одређивање антропометријских параметара, израчунавање процента масти, воде, мишића и костију у телу, анализе крвне слике, нивоа гвожђа и шећера у крви, као и провера крвног притиска.

На основу добијених резултата полазници се распоређују у одговарајуће групе у оквиру којих ће се спроводити унапред осмишљен и прилагођен програм вежбања.

Вежбе се организују у Установи културе Палилула, у трајању од 60 минута, а број контакт центра за пријаве је 011/7858-458.

Кикинда: 170 година библиотеке

Народна библиотека „Јован Поповић“ у Кикинди, која спада међу пет најстаријих оваквих установа културе у Србији, 18. новембра прославила је 170 година постојања.

Кикиндска библиотека је поникла из Српске читаонице основане 1845. године у Великој Кикинди. Данашње име носи по књижевнику револуционару Јовану Поповићу, рођеном у овом граду.

Народна библиотека „Јован Поповић“ је с временом прерасла у матичну библиотеку за Севернобанатски округ и распола-

же са око 200.000 књига на српском, мађарском и енглеском језику.

Јубилеју су присуствовали бројни гости, а том приликом представљен је и превод књиге Феликса Миликера „Историја града Велике Кикинде 1412–1918“ издате 1928. године.

У холу библиотеке изложене су тридесет три ретке књиге.

Изложба Аборицина у Трстенику

У ликовном салону Дома културе, отворена је изложба слика аустралијских Аборицина. Изложбу су отворили Мелинда Рио, конзул и први секретар амбасаде Аустралије у Београду, и заменик председника општине Трстеник, Стеван Ђаковић. Том приликом Стеван Ђаковић је истакао изузетно добру сарадњу општине Трстеник и аустралијске амбасаде. Мелинда Рио је захвалила руководству општине Трстеник на пријему, рекавши да је ово њена друга посета Трстенику и да жели да се сарадња настави и прошири у области културе и стваралаштва. Уметничка дела Аборицина су изузетне вредности и приказују њихов живот и рад у различитим условима.

Рад на црно – феномен данашњице

Средином новембра у Палати Србија одржана је дводневна регионална конференција „Сузбијање рада на црно и унапређење права запослених“. Скуп је организовао Инспекторат за рад Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у сарадњи са Савезним министарством за рад, социјална питања и заштиту потрошача Аустрије, УСАИД Пројектом за боље услове пословања и Међународном организацијом рада.

Конференцију су отворили ресорни министар Александар Вулин и амбасадор Аустрије у

Србији Јоханес Ајгнер, а присуствовали су и председник Савеза самосталних синдиката Србије Љубислав Орбовић, потпредседник УГС „Независност“ Зоран Стојиљковић, председник Извршног одбора Уније послодаваца Србије Андреја Бркић, представници Међународне организације рада и УСАИД-а, као и аташе за рад и социјална питања Аустрије.

На конференцији су представљени примери добре праксе у сузбијању рада на црно у Аустрији, као и искуства у овој области из Србије и региона, а један од панела био је посвећен

Закону о инспекцијском надзору, чија је примена почела крајем јула.

Наглашено је да рад на црно представља рак-рану друштва, како у Србији, тако и шире па је неопходно непрестано радити на његовом сузбијању и превенцији у легалне токове.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Александар Вулин, отварајући конференцију, рекао је да је важно борити се против таквог облика рада, истичући да је у том циљу у последње време повећан број инспекцијских надзора.

Министар за рад је казао да

је Закон о раду, који је усвојен прошле године, дао већа овлашћења инспекцији рада, што је веома значајно у борби против рада у сивој зони. Он је навео податак да је од када је формирана влада до 31. октобра, обављено око 79.100 инспекцијских надзора, чиме је њихов број повећан за 18 одсто.

У току тих надзора, инспектори рада затекли су 17.440 непријављених, а одмах након тога њих 13.886 је пријављено, односно преведено у стални радни однос.

Министар је нагласио да је поред закона више од свега важна

У ДОЉЕВЦУ КОД НИША ОТВОРЕНА НОВА ФАБРИКА НЕМАЧКЕ КОМПАНИЈЕ ЛЕОНИ

Посао за 1.700 радника

У Дољевцу код Ниша, средином новембра, немачка компанија Леони отворила је фабрику каблова за аутомобилску индустрију у којој је запослено 1.700 радника а најављено је отварање још хиљаду нових радних места. Леони је у нову фабрику уложио 20 милиона евра, Влада Србије је додала 10,5 милиона а општина Дољевац је обезбедила локацију без накнаде. Фабрика производи

каблове за неколико типова аутомобила престижне марке „јагуар“ и смештена је у објектима укупне површине од 22.000 квадратних метара. У присуству менаџмента и амбасадора Немачке Аксела Дитмана, фабрику је отворио премијер Србије Александар Вучић најављујући значајно смањење незапослености и велика улагања, посебно на југу земље.

– Наши немачки пријатељи су

за 2016. најавили нову инвестицију, већу од 12 милиона евра, и упошљавање још 1.000 радника. Влада Републике Србије је у ову фабрику уложила 10,5 милиона евра а у нову, најављену, уложиће још шест милиона. Увек смо спремни да помогнемо оваква улагања и запошљавање нових људи – рекао је премијер Вучић и додао да је импресиониран изгледом фабрике и вредним радом запослених.

– Гледаћемо да смањимо незапосленост, нарочито у овом делу земље. Верујем да ће и у Нишу, Врању, Владичином Хану врло брзо бити нових инвестиција које смо спремни да помогнемо – нагласио је премијер.

Амбасадор Немачке у Србији Аксел Дитман оценио је да је Леони са више од 3.500 запослених у Србији важан послодавац.

– То је сјајан пример одрживог улагања у привреду Србије. Немачке компаније детаљно проверавају тржиште пре него што се укључе у њега и кад једним добу онда остају и у већини случајева

развијају своје капацитете. Овај погон је пример за то и надам се да ће бити још улагања, с обзиром на то да аутомобилска индустрија јача – нагласио је амбасадор Дитман.

Рајнер Корт, члан Управног одбора Леонија, на свечаном отварању фабрике подсетио је да је она резултат дуготрајне и блиске сарадње између компаније Леони, Владе Србије и локалне самоуправе. Нагласио је да је нарочито важно то што Леони може да рачуна на знање и способност свих својих радника, техничара, инжењера и директора у фабрици.

– Одлични стандарди квалитета које нам пружа тим у Србији потпуно су признати и препознати од наших клијената па отварају могућност за даље пословање. Због великог поверења које имамо у ове људе и ову земљу, надам се продужетку веома успешне сарадње – поручио је Рајнер Корт на отварању нове пословне јединице компаније Леони у Дољевцу код Ниша.

Љ. Глоговац

Конференција о сузбијању рада на црно у Палати Србија

промена свести и код послодавца, да би схватили да се ни њима не исплати држати непријављене раднике. Више од свега потребна је свест о значају легалног пословања и да радници тачно знају шта су њихова права.

– Важно је да сви станемо на једну страну, онда можемо рећи да смо на путу да се изборимо са злом које је заступљено и у најразвијенијим и у најсиромаш-

нијим друштвима – поручио је Вулин.

Представници Међународне инспекције рада истакли су да је рад на црно феномен данашњице и да се са њиме суочавају многе земље. Како је речено, веома је штетан за тржиште рада и требало би заједно сарађивати на његовом сузбијању.

Председник Извршног одбора Уније послодавца Србије

Андреја Бркић казао је да мали број послодавца свесно и намерно крши прописе, већ зато што су суочени са отежаним условима пословања.

Он је казао да је важно да се смањи рад на црно, али је истакао и да је осим казнене политике, важна и стимулативна политика, смањење фискалних и парафискалних намета.

Председник Савеза самостал-

них синдиката Србије Љубислав Орбовић указао је да је рад на црно „рак-рана нашег друштва“, али и шире, у земљама региона.

– Потребно је да дамо нову снагу у решавању тог проблема, јер је интерес да се заштите радници. Они често не смеју да пријаве послодавце, јер страхују за посао и своју будућност – казао је Орбовић.

Орбовић је навео да нема прецизних података о томе колико радника у Србији ради на црно, али да је реч о великом броју и да они често тек кад оду код лекара, за шта им је потребна оверена књижица, схвате да раде на црно и да им нису уплаћени доприноси.

Потпредседник УГС „Независност“ Зоран Стојиљковић навео је да би требало омогућити достојанствен, адекватно плаћен и пристојан рад за сваког запосленог, а да је од велике важности у свему томе и добар социјални дијалог.

Г. О.

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ЖЕНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

Само четвртина предузетника жене

Унија послодавца Војводине обележила је 19. новембра у Новом Саду Светски дан женског предузетништва. Овај дан је посвећен предузетницама и креативним женама и прослава се у 144 земље света.

Модератор свечаног и радног дела обележавања Дана женског предузетништва била је Миљана Стојишић Стојановска, директорка Уније послодавца Војводине (УПВ). У свечаном делу присутнима су се обратили Мирослав Васин, покрајински секретар за привреду, запошљавање и равноправност полова, Станко Крстин, председник Уније послодавца Војводине, и Ксенија Влаовић, амбасадорка Дана женског предузетништва за Србију. Свечаност је била праћена текстовима, афоризмима и мудростима Савете Суботић, прве председнице Кола српских сестара и борца за национални, културни препород и еманципацију жена, васпитање и образовање деце у прошлом веку у Србији.

Овом приликом Станко Крстин је истакао да се УПВ од самог почетка труди да у своје удружење, али и у органе управљања УПВ, укључи што већи број жена предузетница и да им омогући да кроз удружење до-

њи. Уверени смо да међусобно узајамно помагање и сарадња доприносе побољшању положаја чланица наших удружења и њиховом напретку, а самим тим и уопште привредном развоју Покрајине Војводине и Ре-

говоре подаци: у Србији данас има двоструко мање самозапослених жена него мушкараца, као и четвороструко мање предузетница – око 25 одсто укупног броја предузетника. Жене зарађују мање и поседују мање од мушкараца – зараде су им мање за 16 одсто. Жене које воде пољопривредна газдинства заступљене су са свега око 17 одсто у укупном броју, итд. Зато је са скупа упућен апел да се сви у друштву максимално посвете стратегији која ће унапредити постојеће стање.

У радном делу ове манифестације говориле су бројне истакнуте личности из области равноправности полова, из света науке и привреде, попут проф. др Фуаде Станковић са УНЕСКО катедре за студије предузетништва Универзитета у Новом Саду, Јане Забунов, директорке Академије женског предузетништва, др Гордане Радовић, директорке новина „Дневник – Пољопривредник“, и многих других.

Мирослав Мекеровић

Ксенија Влаовић, Миљана Стојишић Стојановска и др Гордана Радовић на радном панелу

бију прилику да се боре и лобирају за оно што је њима важно.

– У складу са оваквим нашим опредељењем ми смо подржали и рад „Војвођанског удружења предузетница“ тиме што смо са њима прошле године потписали Споразум о сарад-

публике Србије. Сигуран сам да жене доносе нов квалитет у раду својом одговорношћу и својим организационим способностима – рекао је председник УПВ Станко Крстин.

О економском положају жена данас у нашем друштву речито

КРАГУЈЕВАЧКИ ЗАВОД „МАЛЕ ПЧЕЛИЦЕ“

Отворен Други павиљон

У Заводу за смештај одраслих лица „Мале Пчелице“ у Крагујевцу свечано је отворен реновирани Други павиљон површине три хиљаде квадратних метара, у чију адаптацију је завод из сопствених средстава уложио око 25 милиона динара. Објекат, у који ће се уселити више од 190 корисника, уређен је у складу са стандардима енергетске ефикасности и ХАСАП системом квалитета, а опремљен је и савременим и функционалним намештајем.

Свечаном отварању и обележавању 43 године од оснивања Завода „Мале Пчелице“ присуствовао је ресорни министар, Александар Вулин, који је истакао да је овај завод пример на

Са свечаног отварања реновираног простора Завода „Мале Пчелице“

који треба да се угледају многе социјалне установе у Србији. „На овом месту људи стварају,

а приход од пекаре и радионица представља извор финансирања за овакве инвестиције и

пружа штићеницима могућност да се кроз радно ангажовање осећају друштвено корисно“, додао је Вулин.

Свечаности у Заводу „Мале Пчелице“ присуствовали су и челници локалне самоуправе, градских институција и Шумадијске епархије, као и представници око педесет социјалних установа из целе Србије. Корисници Завода „Мале Пчелице“ за ову прилику припремили су пригодан музички програм. На свечаности су уручене и награде Ружици Петровић и Виктору Лазовићу, који су, гласовима лица смештених у Заводу „Мале Пчелице“, изабрани за најбоље штићенике.

Милош Сантрач

АПАТИН: ПОВЕЗИВАЊЕ КОРИСНИКА ДОМОВА СТАРИХ КРОЗ ФОТОГРАФИЈУ

Тренуци стварности

У Дому за старе и пензионере у Апатину недавно је отворена изложба фотографија под називом „Тренуци стварности“. Изложене су фотографије корисника који се налазе на смештају у установама социјалне заштите у Републици Србији. На конкурс је достављено више од стотину фотографија из 19 установа. Циљ фото-конкурса и изложбе, према речима директорке Дома Слађане Живков, био је да се повежу установе социјалне заштите и корисници а изложене фотографије су потврда умећа проналажења доживљаја старијих људи и жеље за новим учењима, тражењима и стварањима.

Двадесет најуспешнијих фотографија изложено је у Дому у Апатину а корисници из целе Србије били су гости апатинског Дома старих. По оцени стручног жирија, најбоља фотографија је из Геронтолошког центра Срем Рума,

аутора Цвеје Петровић. По оцени корисника Дома у Апатину, најбоља фотографија стигла је из Геронтолошког центра Суботица. Ауторима најуспешнијих фотографија уручени су пригодни поклони и дипломе. Општинско удружење пензионера Апатин улепшало је дружење корисника уз пригодан програм. Идеја је да фото-конкурс и изложба постану традиционална манифестација у оквиру Сунчане јесени, а да најуспешније фотографије обиђу све установе социјалне заштите у Републици Србији.

Г. О.

АКТИВНОСТИ СИР ВОЈВОДИНЕ

Изложбе и бањски опоравак

На основу пројекта одобреног на конкурс Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Савез инвалида рада Војводине недавно је одржао ликовну колонију у Сокобањи. Своја дела изложило је 35 сликара, а постоји интересовање да ова манифестација постане традиционална.

Други пројекат Савеза одобрен је на конкурс Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију, а односи се на недавно реализован одмор и опоравак 50 чланова Савеза у бањском лечилишту Врдник. Чланови су током седам дана боравка имали прилику да посету лекара и да по препоруци оду на потребну терапију.

У организацији СИР Војводине одржана је и Седма ликовна изложба у Кули. Представљене су 54 слике са ранијих колонија а уприличен је и кратак музички програм. Изложбу је отворила Снежана Мркајић, председница Скупштине општине Кула, а отварању су присуствовали и Јасна Миљеновић, директорка сомборске филијале РФ ПИО, Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник Савеза инвалида рада Србије, као и Обрад Војиновић, председник ООИР Кула.

Д. Кораћ

Активацијом до инклузије

Форум младих са инвалидитетом недавно је у Новом Саду организовао петодневни едукативни програм „Едукацијом до запошљања“ за младе особе са инвалидитетом из Војводине. Едукација је била намењена младим ОСИ до 30 година старости које желе да развију своја знања и вештине, и да искористе могућност даљег усавршавања и унапређења конкурентности на тржишту рада.

Слађана Левић, координаторка пројеката у Форуму, истиче да су неусклађеност формалног образовања ОСИ и потреба тржишта рада резултат дуготрајне маргинализације особа са инвалидитетом.

Програм едукације креиран је на основу сарадње Форума са великим бројем компанија у процесу запошљавања ОСИ, и обухвата знања и вештине које послодавци означавају као предуслов запошљавања.

Предавачи на радионици били су представници пословног

Полазнице предавања о лакшем запошљавању ОСИ

сектора, запослени у компанијама и пословни консултанти.

Теме су биле, између осталог, писање радне биографије (CV), припрема за интервју, стратегија тражења посла, вештине комуникације, презентације и продаје, управљање временом, решавање проблема и тимски рад.

Тринаест полазника је добило потврде о завршеној обуци, а неколицина ће добити прилику и да похађа радну праксу.

Програм едукације је део пројекта „Активацијом до инклузије у запошљавању“ који реализује Форум младих са

инвалидитетом, а подржало га је Министарство омладине и спорта, док су, између осталих, сарадници на реализацији НСЗ, Привредна комора Србије и Универзитетски центар за студенте са хендикепом Универзитета у Београду.

Драган Кораћ

УДРУЖЕЊЕ „ЖЕНСКА ИНИЦИЈАТИВА“ РЕАЛИЗУЈЕ ПРОЈЕКАТ ХУМАНОСТИ

Задовољни услугама геронтодомаћица

Удружење „Женска иницијатива“ формирано је 2011. године с циљем поштовања људских права и демократизације друштва. Делатност обавља превентивно на територији Републике Србије, а део активности кроз коалиције и мреже на подручју Европе. Удружење је учествовало у низу активности заједно са форумом младих са инвалидитетом „Зрак“, са „Импулсом“ из Тутина, „Пешчаником“ из Крушевца и Центром за права Ромкиња.

Почетком месеца почела је реализација хуманог пројекта помоћи старим и изнемоглим лицима и инвалидима. У овај пројекат укључено је седам геронтодомаћица, које квалитетно и стручно обављају посао, помажу овим људима у кући, чисте, сређују простор, из продавница доносе намирнице, код лекара узимају рецепте и подижу леко-

ве, мере крвни притисак... На тај начин имају користи и геронтодомаћице, као и око 70 корисника које оне опслужују на подручју општине Трстеник. Координатори пројекта редовно контролишу тај рад на терену, одлазе и они у посете са геронтодомаћицама и тамо се информишу колико су корисници задовољни пруженим услугама.

– На крају месеца шаљемо извештај Министарству за рад, борачка и социјална питања. Желимо да пројекат траје, а исто то желе и корисници ових услуга, пројекат је показао све своје добре стране. Залажемо се да по могућности пројекат буде дужи, односно да се са садашња три продужи на више месеци јер би то било вишеструко корисно – каже тим поводом Весна Милосављевић, председница Удружења „Женска иницијатива“ у Трстенику.

Драган Ивановић

КРАГУЈЕВАЦ

Отворен клуб за старија лица

У крагујевачком насељу Мале Пчелице отворен је Клуб за старија лица чијим радом ће руководити месна организација Удружења пензионера.

Старији житељи насеља Мале Пчелице добили су ново место за окупљање и дружење, а простор за клуб у месној заједници уступио им је град Крагујевац. Отварању клуба присуствовала је чланица Градског већа за социјална и здравствена питања Гордана Дамњановић, која је овом приликом подсетила да је град током 2015. године подржао велики број спортских и културних манифестација и најавила да ће старији Крагујевчани бити у фокусу нове Стратегије социјалне заштите.

Свечаност поводом отварања Клуба за старија лица својим наступом увеличали су чланови КУД „Лепеница“ Градског удружења пензионера Крагујевца.

М. Сантрач

ДИЈАБЕТЕС УЗЕО МАХА МЕЂУ МЛАДИМ РОМИМА У ЛЕСКОВЦУ

Нездрава храна окидач болести

Све више младих Рома у Лесковцу, најчешће због нездравог начина живота, оболева од повишеног нивоа шећера у крви, показали су недавни прегледи и трибина у оквиру Редакције за здравство Дома културе Рома у Лесковцу. Поводом Светског дана борбе против шећерне болести – 14. новембра примаријус др Вања Илић, начелник Центра за превенцију болести лесковачког Завода за јавно здравље, одржала је занимљиву трибину на тему: „Превенција болести и живот са шећерном болешћу“.

Тим поводом одржано је и бесплатно мерење шећера и крвног притиска, као и преглед лекара којем се одазвало више од стотинак Рома старости од 20 до 50 година. Код 65 одсто

одазваних констатовано је повећање шећера у крви.

У десетак месних заједница у ужем градском центру Лесковца у организацији Патронажно-полivalentне службе лесковачког Дома здравља једном седмично

контролише се крвни притисак старијој популацији. Највећи одазив је у месној заједници „Ветерница“ где ће се у првој

декади децембра организовати целодневно дежурство лекара. Пацијенти ће без здравствене књижице и чекања у амбулантама моћи у сали месне заједнице да поразговарају са изабраним лекаром о болести и лековима, затим да бесплатно провере ниво шећера, триглицерида и холестерола у крви.

– Бржи темпо живљења, прекомерно уношење брзе хране и стрес знатно доприносе повећању броја оболелих од дијабетеса на југу Србије, и нажалост све више међу младима – рекла је примаријус др Вања Илић, начелник Центра за превенцију Завода за јавно здравље у Лесковцу.

Т. Стевановић

Учесници трибине у Дому културе Рома у Лесковцу

СУСРЕТ ПЕНЗИОНЕРА И ИНВАЛИДА РАДА ЗАЈЕЧАРСКОГ И БОРСКОГ ОКРУГА

Смотра стваралаштва у Сокобањи

Шеснаеста смотри културно-уметничког стваралаштва пензионера Тимочке Крајине одржана је ове године у Сокобањи. Прва оваква смотри одржана је у Неготину 2000. године, претпрошле године у Књажевцу а прошле у Бору. Учествовале су екипе пензионера из Кладова, Неготина, Бора (две екипе), Књажевца, Сокобање, Зајечара и Бољевца, изостали су само пензионери из Мајданпека.

За свих 16 година на позорнице широм тимочког региона изашло је неколико хиљада пензионера-такмичара који су се трудили да покажу знање и умеће у рецитовању, песми, игри, литерарном стваралаштву и соло певању.

Ове године, у Сокобањи, учествовало је око 200 пензионера. Смотри је била такмичарског карактера а учесници су се надмемтали у хорском и соло певању, литерарном стваралаштву и фолклору. Књажевачки пензионери су укупни победници овог сусрета пошто су њихови такмичари победи-

Такмичило се двеста пензионера

ли у хорском певању, староградским играма, били су други у соло певању и трећи у аматерском стваралаштву.

По завршетку смотре подељене су награде. Сви такмичари су добили понеко признање, јер су се сви и трудили. И учесници и публика били су веома задовољни оним што су пензионери показали, а то потврђује да је манифестација постигла свој циљ

– подизање квалитета живота пензионерске популације, кроз покретање културно-уметничке активности у свим градовима Тимочке Крајине.

Смотри доприноси и неговању и очувању традиције и културе овог краја. После такмичарског дела, настављено је дружење у једном од сокобањских хотела уз песму и игру.

Драгић Ђорђевић

Победницама седмодневни боравак у бањи

Уз подршку руководства СИР Војводине, Општинска организација инвалида рада Зрењанин успешно је организовала 14. банатску штрудлијаду. Манифестација је одржана 31. октобра у зрењанинском хотелу „Војводина“ а учествовало је више од 200 инвалида рада и њихових гостију из региона. Штрудлијаду је свечано отворио Љубомир Станисављевић, заменик председнице Скупштине града Зрењанина, а међу гостима су били, између осталих, и Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Милан Звекић, директор Филијале РФ ПИО Зрењанин, и Миљана Живановић, начелница Одељења за финансијске и опште послове у Филијали.

У оштрој конкуренцији – 51 учесник из 22 градске, општинске и месне организације инвалида рада из десетак банатских општина – победила је Снежана Капра Јанков из Зрењанина која је први пут учествовала на „Штрудлијади“ и која је по оцени жирија умесила и испекла најбољу штрудлу са маком. Друго место освојила је Зрењанинка Ковилка Лагумџија која је

ову банатску посланицу такође направила са надевом од мака, као и њихова трећепласирана суграђанка, Ханифа Муратовић.

Стеван Радишић, председник зрењанинских инвалида рада, нагласио је да су сви такмичари победници, јер су исказали своју креативност, и да учешћем на „Штрудлијади“ враћају на сцену традиционалне вредности ба-

натског поднебља. Ипак, његова организација је, као и досад, обезбедила средства да три првопласиране такмичарке награди

Ковилка Лагумџија, Ханифа Муратовић и Снежана Капра Јанков

седмодневним одмором у нашим бањама. Тако ће се Зрењанинке које су освојиле прво и друго место одмарати у Бањи „Јунаковић“,

а трећепласирана ће уживати у благодетима Сијаринске бање. Истакао је овом приликом и да је посебно задовољан што су својим присуством „Штрудлијаду“ подржали и руководиоци из локалне самоуправе и Фонда ПИО.

Стана Свиларов и Станко Нимчевић су у свом обраћању присутнима рекли да је циљ оваквих манифестација исказивање стваралаштва и креативности инвалида рада и окупљање чланства, што је зрењанинска „Штрудлијада“ и остварила.

Након богатог културно-уметничког програма, уз свечану вечеру, музику, песму и игру, зрењанински инвалиди рада и њихови гости дружили су се до касних вечерњих сати.

Мирослав Мектеровић

У СЕЛИМА НЕГОТИНСКЕ ОПШТИНЕ ПОДЕЉЕНИ ПАКЕТИ

Помоћ српске владе

Активисти Црвеног крста Неготин претходна два месеца били су укључени у програм помоћи Владе Србије најугроженијим општинама у Републици у које је сврстана и неготинска. Да би посетили сва сеоска домаћинства и расподелили пакете помоћи они су свакодневно били на терену и у посетама најугроженијим лицима у старачким домаћинствима и људима без икаквих примања који нису у ситуацији да обрађују своја имања. За веома кратко време расподељено је 450 пакета хуманитарне помоћи, колико их је, по програму Владе Србије, било опредељено за најугроженије крајинске породице. Свака породица са списка доби-

ла је по пакет хране са најосновнијим животним намирницама, 10 кг брашна и средства за хигијену. Према критеријумима Црвеног крста Србије, породицама са више од пет чланова додељени су дупли пакети.

Црвени крст Неготин и представници Војске Републике Србије одржали су, приликом недавне посете мештанима села Рајца, заједничку акцију под називом „Лекар на селу“. У оквиру овог веома значајног пројекта здравственом контролом је било обухваћено 40 углавном старијих мештана, међу којима је било и слабије покретних чланова сеоских домаћинстава.

Ј. Станојевић

ТРИДЕСЕТИ „ДАНИ ЛУДАЈЕ“ У КИКИНДИ

У част јесењем плоду

Јубиларни 30. „Дани лудаје“ у Кикинди протекли су у знаку овог јесењег плода, како то и доликује слављенику. Евидентан је, упркос киши, запажен број гостију и учесника у 34 тематска програма која су трајала неколико дана. Кикиндски Трг је и овог пута представљао у тим терминима највећу гостинску собу на Балкану.

Централни део ове туристичко-културно-забавне манифестације био је посвећен проглашавању најуспешнијих одгајивача џиновских лудаја

(бундева) и најдужих вргова. Најтежи, победнички плод од 433 килограма произвео је Душан Јанков из Чуруга. Најдужи врг од 216 центиметара стигао је из Темерина, из баште Јожефа Варге. Њему је ово четврта титула на кикиндским „Данима лудаје“.

На овом надметању у томе ко ће имати најкрупнију бундеву и највиши врг, поникли су потоњи садржаји у част тих лепотица банатских њива. Захваљујући и пропратним догађањима на „Данима лудаје“, Кикинда је

увршћена у светску асоцијацију градова који славе бундеву.

Ова светковина је годинама уназад стециште окупљања званичника из окружења Србије и других региона. Међу овогодишњим званицама биле су делегације из Румуније, Мађарске, Хрватске, Словеније а специјални гост је био амбасадор Италије Ђузепе Манцо. Он је овом приликом позвао председника општине Кикинда Павла Маркова да присуствује скорашњем састанку са италијанским привредницима.

Девети Међународни минисајам предузетништва такође је био прилика за учвршћивање

постојећих веза са суседима и успостављање нових на економском плану.

Отворено је и неколико пригодних изложби, а сваке вечери су одржавани бесплатни концерти познатих интерпретатора.

Као и сваке године своја умећа су приказали домаћице, кулinari и остали мајстори са гурманлуцима, претежно справљеним од лудаје. Гостовала је и Удруга кувара из Трогира са медитеранским специјалитетима.

С. Завишић

ШЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ ИНКЛУЗИВНИ ФЕСТИВАЛ

Ноте за све у Крагујевцу

На сцени крагујевачког Књажевско-српског театра одржан је међународни инклузивни музички фестивал „Ноте за све“, једини фестивал те врсте у Србији и региону који већ шест година промовише различите музичке активности и таленте корисника институција социјалне заштите, деце са сметњама у развоју, као и деце са инвалидитетом.

Организатор фестивала „Ноте за све“ је Завод за смештај одраслих лица „Мале Пчелице“, а публици се представило шеснаест установа и око 350 корисника.

Протеклих година корисници установа социјалне заштите су показали да поседују бројне

таленте и да је само потребно пружити им подршку да би били још бољи. Иначе, хор „Веселе

Пчелице“ један је од најбољих хорових установа социјалне заштите у Србији и освајач вели-

ког броја награда у Србији и земљама у окружењу.

М. Сантрач

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ УГОСТИТЕЉСТВА, ТУРИЗМА И ВИНА

Сврљиг домаћин

У четвртак, 12. новембра 2015. године, у Хотелу Славија у оквиру Међународног фестивала угоститељства, туризма и вина УГОТУРВИН представљени су овогодишњи добитници „Златног туристичког срца“. У питању је јубиларно издање, пошто је Међународни центар за развој туризма и угоститељства „САЦЕН Интернационал“ 25. пут доделио туристички оскар најуспешнијима у југоисточној Европи. У веселој атмосфери овог целодневног дога-

ђаја осим доделе награда представљени су и туристички потенцијали разних региона Србије, а ту је био и културно-уметнички програм.

Домаћин овог традиционалног, 25. по реду Фестивала била је општина Сврљиг. Посетиоци су имали прилику не само да виде већ и да пробају многобројне ђаконије које и дан-данас припремају домаћице из овог краја, као и специјалитете везане баш за Сврљиг, чувени белмуж, који је припре-

ман на лицу места. Општина Сврљиг искористила је прилику да посетиоцима и туристичким радницима из Србије и региона представи своје туристичке потенцијале и брендове, културу, традицију и фолклор.

На позив Милије Милетића, народног посланика из Сврљига, манифестацију је посетила и председница Народне скупштине Републике Србије Маја Гојковић и други народни посланици.

В. А.

АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА У ОКОЛИНИ СВРЉИГА

Римско насеље у Нишевцу

Археолози Балканолошког института САНУ из Београда у сарадњи са колегама из Француске открили су у близини Сврљига римско насеље – *Timacum Maius*. Данас, после 150 година трагања, са сигурношћу може да се потврди да се Тимакум Мајус налази на локалитету сврљичког села Нишевца. Према речима истраживача, професора др Владимира Петровића и мр Војислава Филиповића, утврђење Римски град са свим пратећим објектима датира с краја првог и почетка другог века. На површини од око шест хектара откривена су два објекта у целини, и то: објекат са хипокаусним греја-

њем и терме, римско купатило, што сведочи о развијеној цивилизацији тог времена. Римски град на просторима данашњег Нишевца имао је своју војску и

представљао је важан правац на Римском путу од Наисуса до Арчара на Дунаву. Сматра се да су на овим просторима рођени и неки од римских цара. Сва

своја истраживања током једне деценије археолози Петровић и Филипковић сместили су у публикације које су преведене и на стране језике. Планирано је се да се истраживања наставе и наредних година.

Сви ови налази заслужују један музеј који је већ планиран у Центру за туризам, културу и спорт, а локалитет би био издвојен као микроархеолошки парк. Наука у служби малих средина представља право освежење за туристичке потенцијале тих места, а Тимакум Мајус је главна станица за туристе на путу према Бабином зубу и Старој планини.

С. Ђорђевић

СВЕ ВИШЕ РАЗВОДА У ПОЗНИЈЕМ ЖИВОТНОМ ДОБУ

После златне свадбе – разлаз

Кад се доспе у године оверене бесплатном бус плус картом, од живота се више и не очекује баш превише, осим оног стандардног „само да је здравља“.

И генерацијски сусрети, од некадашњих врцавих окупљања постепено се претварају у препричавање искустава са докторима и здравственим тегама. И онда одједном, уморна атмосфера и вест попут бомбе. Разводе се! Гимназијски пар, нераздвајан од школских дана, у браку 45, а заједно више од 50 година.

Заиста, не догађа се то сваки дан. И не изненађује што је, у највећем броју случајева, свако кад је за ово чуо реговао слично и у неверици: „Зар сад, после толико времена, па цео су век провели заједно?“

Светска статистика уверава, међутим, да оволиком чуђењу заправо нема места. Некада тешко замисливи или пак јако ретки, разводи старијих супружника после вишедеценијског брака учестали су последњих година. То је појава уочљива широм света, у Европи, Америци, Азији.

Другачије су бројке и проценти, али свуда слична прича. А да ствар буде још занимљивија, раскидање брачне заједнице у годинама када то представља вишеструки ризик и изазов бележи се и као тотална супротност установљеној чињеници да је општи број развода заправо свуда у паду, гледано у целој популацији, независно од животне доби.

У Енглеској је, на пример, у периоду од 20 година, 1991–2011. забележен скок од 75 одсто у разводима старијих од 60 година. У приближно истом интервалу, укупан број брачних развода, на годишњем нивоу, смањен је са 165.000 (1993) на 118.000 (2011. године), показују последњи објављени подаци Националне статистичке службе.

У Сједињеним Државама, седамдесетих и почетком осамдесетих година минулог века, у таласу феминизма, када је стопа развода била на историјском врхунцу, сваком другом склопљеном браку није било суђено да потраје. Али, слика је сада потпуно другачија. Данашњи бракови у Америци чвршћи су него што су били дуго уназад, примећује „Њујорк тајмс“ и прогнозира да ће, уколико се тренд настави, близу две трећине постојећих бракова опстати. То, међутим, не важи за све старосне категорије. Јер, статистика каже да су 1990. супружници старији од 50 година били актери сваког десетог развода, а 2010. сваког четвртог.

На другом крају света, у Јужној Кореји, слика је још изоштренија јер обухвата краћи период, од десет година. Прошле, 2014. од укупно 115.000 развода, више од четвртине (33.000) обухватало је бракове дуже од 20 година, што уједно представља и скок од 30 одсто током само једне деценије, наво-

Старији супружници чешће него икада раније одлучују се да из брака крену свако својим путем

ди Ројтерс. У извештају из Сеула, агенција истовремено подсећа да је поменути збирни број развода упадљиво мањи од биланса 2003. године када је износио више од 166.000.

Како и зашто се то дешава, задата је тема многих научних истраживања у којима се независно од приступа препознаје сродна линија закључивања. На првом месту фактора утицаја на касне разводе налази се продужени животни век. Са 60, 65 па и више година, особа релативно доброг здравља може да рачуна да још пред собом има пристојан период животне активности.

„Људи желе да то драгоцено време максимално искористе, да се у пензији баве стварима које су одувек желели, а нису

имали могућности, да путују, планинаре, посвете се неком хобију и ако брачни партнер није заинтересован да у томе учествује, то може да буде разлог за разлаз“, објашњава за Би-Би-Си Карин Вокер из адвокатске фирме КГВ специјализоване за породично право и разводе.

У старијим годинама, када синови и ћерке одрасту и напусте породични дом, нестаје и простор за лажна оправдања да се брак, иначе лош, чува и одржава због деце. Ништа више не може да замагли чињеницу да под истим кровом живи двоје људи од којих су обоје или само једно несрећни и незадовољни.

Растанак се у таквим случајевима намеће као најразумније решење, мада не и најбезболније, упозоравају стручњаци. Раскид, званичан и дефинитиван, вуче за собом дуги низ последица. Самоћа се налази на првом или последњем месту, али је неизбежна.

Између су новоискрсли проблеми са породицом, јер се родбина опредељује за једну од страна и на целу ситуацију гледа са много више неодобравања него у случају младалачких развода, затим финансијски потрес (сваком старијем разведеном супружнику припада у просеку тек петина онога што би имао да је остао у браку) и најзад – здравствене невоље.

Када дође до болести и озбиљних дијагноза подразумевало се одувек да на првој линији заштите и неге оболелог стоји супружник, односно супруга. А ко ће то исто да чини после развода?

Ипак, финансијска независност жена, извојевана протеклих деценија, учинила је да се лакше одлучују да изађу из дуготрајне брачне везе, у којој више не виде себе, без обзира на потенцијалне материјалне или неке друге губитке. Јер, не треба заборавити да су у две трећине случајева оне те које хоће развод.

У Јужној Кореји пораст броја развода у старијем добу ишао је напоредо са економским обезбеђењем разведених жена. Ствари су се из темеља измениле откако су судови почели да домаћички посао признају као рад на основу којег супруге могу да траже обештећење, као и половину заједничке имовине, а прошлогодишњом одлуком Врховног суда разведеним домаћицама признато је и право на део пензије бившег мужа.

Д. Драгић

Планета пензионера

САД: Растући јаз

Пораст неједнакости у америчком друштву – концентрација све већег дела економског колача у све мање руку (један одсто најбогатијих), дежурна је тема тамошње политике. Најновије анализе, међутим, показују да се тај друштвени и економски јаз пренео и на популацију која је завршила свој радни век – пензионере.

Неједнакости у пензијама између менаџера и осталих запослених веће су наине него неједнакости у њиховим платама, пише тамошњи високотиражни дневник „Ју-Ес тудеј“ (два милиона примерака). Лист износи податак да је просечна вредност пензијског „пакета“ за сто најбоље плаћених менаџера 49,3 милиона долара, што је равно укупном пензијском фонду за 41 одсто америчких породица.

Рекордер је Дејвид Новак, генерални директор ланца брзе хране „Јам брендс“, који ће у пензију отићи са фондом од 234 милиона долара. С друге стране, најважнија личност САД, председник Барак Обама, имаће, кад му 20. јануара 2017. истекне мандат, месечну пензију од 16.975 долара.

НЕМАЧКА: Пензије за нацисте

Немачка још издваја око 100.000 евра годишње за пензије шпанских добровољаца које је током Другог светског рата генерал Франко послао као испомоћ свом савезнику, Хитлеру, открила је недавна дебата у Бундестагу.

Међудржавни уговор о томе потписан је 1962, док је шпански диктатор још био жив, и предвиђа реципроцитет: пензије за немачке добровољце који су се борили раме у раме на Франковој страни у Шпанском грађанском рату. Немачка поменутих 100.000 евра распоређује на 41 ветерана, осам удовица и једно сироче, колико их је данас у животу од укупно око 45.000 добровољаца који су били појачање нацистима у њиховим фашистичким походима махом у Источној Европи.

ИТАЛИЈА: Странци помажу домаћима

Економски имигранти у Италији својим доприносима у пензијски систем издржавају 620.000 домаћих пензионера, констатује једна студија објављена средином октобра, према којој су страни гастарбајтери у италијанске пензијске фондове током 2013. уплатили 10,2 милијарда евра.

Реч је о око пет милиона странаца стално настањених у Италији, којих је иначе из године у годину све више: очекује се да ће их до 2025. бити око осам милиона. Запослени су углавном у услужном сектору и њихов годишњи допринос италијанској економији процењује се на 125 милијарди евра. Њихов допринос пензијском систему сматра се значајним, с обзиром на чињеницу да је данас сваки десети Италијан старији од 75 година и према томе корисник неке пензије.

ГРЧКА: Сириза стеже каиш

Пошто је капитулирала пред страним повериоцима и њиховим заступницима – ЕУ и ММФ, грчка владајућа партије Сириза, оснажена новим мандатом после ванредних избора, почела је сама да примењује стезање каиша, против чега се неко време жестоко борила.

Најновије мере владе премијера Ципраса погодиће и најрањивије, пензионере. Повећавају се наине „казне“ за превремено пензионисање, док ће минималне пензије за оне који се пензионишу после усвајања новог закона са 486 евра месечно бити смањене на 392. Иначе, од почетка грчке фискалне кризе, просечна пензија је са 1.350 евра месечно сведена на 833.

БРАЗИЛ: Долазећа катастрофа

Донедавно најдинамичнија јужноамеричка економија, Бразил, суочена је са растућом кризом, због чега су уздрмани и темељи пензијског система о којем се већ говори да има исте проблеме као и грчки, само много веће.

Бразилци у пензију одлазе у просеку са 54 године, а неки државни чиновници, официри и политичари успевају да себи прибаве и неколико пензија чија укупна вредност може да достигне и 10.000 долара месечно, у земљи у којој је званични „минималац“ 200 долара.

Сем тога, закони којима се регулишу пензије имају пуно рупа, што омогућава да те пензије доживотно наслеђују супруге и ћерке. Уочен је и такозвани ефекат вијагре – да се пензионисани државни чиновници са високим пензијама у својим шездесетим и седамдесетим годинама жене знатно млађим женама које у неумањеним пензијама уживају деценијама после супружникове смрти. Због тога се систем јавних пензија тамо све чешће описује као „долазећа катастрофа“.

М. Б.

ЉУБОВИЈА

Крсна слава и дружење пензионера

Љубовијски пензионери прославили су скромно и богоугодно своју крсну славу Покров пресвете Богородице, у клубу пензионера у Љубовији.

Освећење славског колача и жита обавио је свештеник протојереј ставрофор Драгољуб Стефановић. Након освећења и сечења славског колача уследио је и ручак на коме је било више од 80 гостију пензионера из Љубовије и суседних градова. Домаћин славе био је Милисав Ђокић, председник организације пензионера Љубовија.

Истог дана Удружење пензионера из Љубовије било је

домаћин овогодишњег дружења више од 500 пензионера из 15 градова западне Србије: Шапца, Ужица, Краљева, Чајетине, Лајковца, Осечине, Косјерића, Богатића, Малог Зворника, Бање Ковиљаче, Крупња, Љубовије и Омољице.

Пензионери из Омољице искористили су долазак у Љубовију да посете и манастир Светог Николаја Српског у Сокограду. Поред разгледања манастира и његове околине, Омољчанима је у манастирском конаку професор Сретен Цветојевић из Љубовије одржао предавање о настанку Сокограда.

М. Малишић

БЛАЦЕ

Златна свадба – осми пут

И ове јесени у Културном центру Драинац у Блацу одржана је традиционална манифестација „Златна свадба“, осма по реду. Окупили су се супружници који су пре пола века рекли судбоносно – да.

вили су присутне и пожелели да још дуго живе и дочекају нове јубилеје. Истовремено указали су на институцију брачне заједнице и позвали младе да започну заједнички живот. Манифестација, како је речено, управо има за циљ

Те 1965. године у Блацу је склопљено 128 бракова. Данас је очувано 50, а на традиционалном дружењу нашло се 26 парова из целе општине.

Организатори Златне свадбе – локална самоуправа КЦ Драинац и удружење пензионера – њихови представници Златко Димитријевић, Дејан Велимировић, Верица Шелмић, поздра-

скупање бракова, јер једино на тај начин може да се спречи све присутније старење Топлице и бачког краја.

Свечаности је присуствовао и свештеник Душко Коларевић, који је поручио младима да склапају бракове.

Ж. Д.

ГЦ „СРЕМ“

Уређење парка

Леп јесењи дан корисници румског Геронтолошког центра „Срем“ и њихови гости искористили су за садњу цвећа и уређење парка у кругу установе. Старима су притекли у помоћ ученици Пољопривредне школе „Стеван Петровић Бриле“, запослени у Центру за социјални рад и малишани из Дневног боравка за децу са сметњама у развоју.

Засађено је 400 ружа и више стотина цветова „дан и ноћ“, који ће красити двориште ГЦ „Срем“. Будући пољопривредни техничари искористили су прилику и за орезивање садница, јер је време за тај посао.

А, била је то прилика и за дружење младих и старих.

– Имамо један од најлепших паркова, који смо данас припремили за хладне дане. Са новим ружама сада имамо око

Сабор југа Србије

Традиционални скуп пензионера четири општине Топлице, овог пута у Куршумлији, претворио се у сабор југа Србије. Људима трећег доба из Прокупља, Блаца, Житорађе и домаћина Куршумлије, придружиле су се колеге из 15 општина овог дела Србије. Дошли су и гости из Краљева, Крушевца и Лесковца. Међу гостима је био и потпредседник Савеза пензионера Србије Василије Белообрковић.

– Ово је први пут да смо били домаћини овако великог скупа наших колега из многих крајева домовине. Надам се да су сви били задовољни – рекао је председник домаћих пензионера Владимир Јаковљевић, радостан и узбуђен због великог броја гостију.

Председник локалне самоуправе Радолуб Видић, као и бројни

Владимир Јаковљевић

гости потврдили су да је све било на највишем нивоу и онако како је домаћин желео.

Пензионери су се упознали и са појединим вредностима овог краја. У спортској хали скоро два сата забављали су их чланови културно-уметничких друштава Куршумлије – посебно играчи који су добили бурне аплаузе. Сусрет је, како то обично бива, завршен свечаним ручком, весељем и песмом.

Овом приликом председник Јаковљевић је изнео и податак да је у току подела друге овогодишње помоћи најугроженијим пензионерима. Помоћ у намирницама вредности хиљаду динара добиће трећина чланства организације. Средства у износу од 800.000 динара обезбедиле су локална самоуправа и пензионерска организација.

Ж. Димкић

1.300 садница, а наш план је да се наредних година у парку нађе 5.000 ружа – каже Милош Буновић, председник еколошке секције у ГЦ „Срем“.

Након завршеног посла, домаћини и гости су се окупили око котлића, који су припремили кувари из Геронтолошког центра „Срем“. Г. В.

У КИКИНДСКОЈ ОПШТИНИ

Пчелари, ипак, непоколебљиви

Удружење пчелара „Кикинда“ приредило је другу самосталну изложбу у свом граду. Поред пчелињих производа и опреме коју користе медари, запажен је и наступ ученика новоформиране пчеларске секције у ОШ „Јован Поповић“.

Миодраг Булајић, члан Општинског већа, који је отворио изложбу, истакао је да је локална самоуправа у претходне две године уложила неколико милиона динара у развој пчеларства чијим бављењем више стотина породица на овом подручју остварује додатне приходе.

Саша Чолак, председник Удружења пчелара „Кикинда“, које окупља 187 чланова, напоменуо је да је велики помор пчела, проузрокован неконтролисаним употребом пестицида у пољопривреди, нанео огромне штете. Међутим, пчелари ће непоколебљиво наставити да реализују своје планове и добро осмишљене активности.

Изложена савремена опрема за пчеларство

С. З.

ЗЕМУН

Питомци на окупу

Дом ваздухопловства у Земуну био је домаћин необичног и важног скупа. Окупили су се бивши питомци IX класе ВТПШ из Рајловца и Краљева који су школовање завршили давне 1955. године. Многи су се после толико година први пут срели и евоцирали успомене на дане школовања. Било је дирљивих моме-

ната, јер није једноставно кад се после шездесет година сретну сада већ оронули старци а упознали су се као млади људи и под изузетно тешким условима створили пријатељство... Неки нису више живи, многи су болесни, а највише њих је широм света и у републикама бивше Југославије.

Оно што ову генерацију издваја од осталих јесте труд на личном усавршавању. Велики број питомаца из ове класе завршио је бројне факултете и академије. Многи од њих постали су правници, адвокати, економисте, инжењери, професори на универзитету, доктори наука, директори банака, уметници, дипломате. Ипак, највећи број је изабрао војнички позив и направио блиставу каријеру. **М. Р.**

БЕОГРАД

Корачам, ништа ме не боли

Милан Мића Кршљански, пензионер ЕДБ-а, овако већ годинама одговара када му поставе питање како је. А да је у праву сведочи и број 100 на његовој рођенданској торти, односно на две које су за њега обезбеђене у Дому Војске 6. новембра када су му колеге из Клуба пензионера ЕДБ уз помоћ, наравно финансијску, синдиката Електродистрибуције, приредиле незаборавно рођенданско славље за стоти рођендан.

Не слави сваки дан неко од чланова Клуба пун век живота, па су се сви потрудили да овај Мићин рођендан буде по свему посебан. И био је. А Мића, расположен и ведар, захваљујући свима поручио је да је у животу најважније желети и хтети, па се онда све и може. На питање како се осећа, увек одговара: „Корачам, ништа ме не боли“.

Милан Кршљански рођен је 1915. године. Завршио је Педагошки факултет и запослио се 1936. године у Старој централи, данашњем ЕДБ-у. Био је директор „Школског центра“ при ЕДБ-у и водио послове образовања за рад у електроструци за велики број људи који су постали изврсни и врло цењени стручњаци. Пензионер је од 1975. године, а 1989. године био је један од оснивача данашњег Клуба пензионера ЕДБ-а. **З. Л**

КРАЉЕВО

Помоћ за најугроженије

Влада Републике Србије је и ове године обезбедила средства за набавку пакета хране и хигијене за социјално најугроженије породице.

Црвени крст Краљева је по овом основу у октобру збринуо 500 породица у најудаљенијим сеоским срединама. Пакети хране и хигијене директно су допремљени корисницама, а подељена је и гардероба, постељина, ортопедска помагала и пелене за непокретна лица.

Била је то прилика да се још једном сагледају услови у којима корисници живе и на основу тога планирају нови програми помоћи и збрињавања. Ова помоћ је веома значајна да би угрожене породице лакше пребродиле наступајући зимски период, посебно имајући у виду да је више од 70 одсто самачких старачких домаћинстава. **Д. В.**

АЛЕКСАНДРОВАЦ

Књижевни клуб пензионера

Удружење пензионера из Александровца спада у ред најактивнијих организација у Расинском округу, а посебна пажња посвећује се култури. Тако је недавно, на иницијативу Комисије за културу, формиран Књижевни клуб јер има доста пензионера који пишу.

За председника Клуба изабрана је Виолета Лазаревић, потпредседник је Љиљана Тодоровић а секретар Зорка Вучковић.

Клуб је отвореног типа, чланови могу да буду и лица која нису пензионери а воле књигу и књижевност. За новембар је планирано књижевно вече за Жупљане, а после следи гостовање у Крушевцу и Трстенику.

Овај клуб свакако има будућност јер њиме руководе лица која су веома активна на пољу писане речи, која су награђивана на разним конкурсима и већ издала збирке песама. **Ј. П.**

БЕЛЕ ВОДЕ

Излет на Цер

Планина Цер, на свега сат вожње од Београда, због своје пребогате историје и раскошне лепоте била је одредиште недавног излета чланова Удружења пензионера Беле воде.

Овај излет који није био само путовање, већ и час историје у природи, односно на месту где су се одиграли многи историјски догађаји, остаће свима у сећању. На планини Цер налази се и неколико манастира па је излет био прилика да се и они обиђу.

М. П.

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Организована путовања

Општинска организација пензионера из Горњег Милановца сваког месеца организује путовања по Србији за која влада велико интересовање. Посећују се бање, манастири, градови, културо-историјска одређишта. Пензионери су веома захвални удружењу пензионера из Горњег Милановца које им је омогућило да нека места виде први пут у животу.

Последња две путовања су водила у Нови Пазар и Жабалу, општину са којом је Горњи Милановац побратимљен пуних четрдесет година. Удружење пензионера већ двадесет три године успешно сарађује са локалним саобраћајно-туристичким предузећем, које их вози на излете за врло малу надокнаду.

В. П.

БЕРАНОВАЦ КОД КРАЉЕВА

Мали јубилеј

У оквиру месеца старих, Дневни центар за старе на Берановцу код Краљева обележио је петогодишњицу рада. Просторије Дневног центра биле су препуне корисника, играло се и певало, гостовали су хармоникаши, фураши и култур-

но-уметничко друштво, а приређена је и скромна закуска. Свечаности су присуствовали представници Центра за социјални рад и Градског одбора Црвеног крста Краљево.

У дневном центру старији суграђани свакодневно могу да играју шах, да прелистају новине, док се даме баве ручним радовима. Такође, три пута недељно по четири сата раде лекар и медицинска сестра који старијим особама мере крвни притисак и шећер у крви.

И. Ш.

КИКИНДА

Од беба до ветерана

Црвени крст већ 26 јесени у Кикинди организује манифестацију „Трка за срећније детињство“. У њој учествују бебе које мајке прошетају у колицима, а трче предшколци, основци, средњошколци и ветерани рекреативци, свако у конкуренцији свог узраста. Овог октобра одржане су 25 трке са укупно више од пет хиљада такмичара. Они су купили стартни број по цени од 50 динара и сакупили око 300.000 динара. Овај износ расподељен је васпитно-образовним установама у кикиндској општини. Поред промовисања хуманости, на овај начин се негује и здрав стил живота.

Генерални покровитељ је била општина Кикинда. Многобројни донатори наградили су победнике, а сваки тркач је на циљу добио колачић среће.

С. З.

КРАГУЈЕВАЦ

Песничко дружење

Удружење пензионера МЗ „Аеродром“ из Крагујевца веома је активна организација, која учествује и у културним и спортским дешавањима. Песничко дружење посвећено

Међународном дану старих отворила је председница Удружења пензионера „Аеродром“, Даница Тошић.

Своје песме, објављене у зборницима и антологијама, читале су Емилија Ема Живковић и Вера Јелић. Слабовида песникиња Милијана Јана Павловић одрецитовала је своју песму „Не видим, а видим“ и добила буран аплауз.

Овакви скупови доносе посебну радост особама трећег доба, којима мало пажње много значи. Због великог интересовања љубитеља књижевности, Удружење „Аеродром“ поново ће организовати слично дружење.

Д. Т.

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА ГЦ БАЧКА ПАЛАНКА

Баке плеле за недоношчад

Светски дан превремено рођених беба обележава се 17. новембра. Почев од 2011. године, овај дан је уврштен у календар Светске здравствене организације као дан подизања свести о свим изазовима са којима се сусреће недоношче, информисању о једноставним, а делотворним решењима и о саосећању за чланове породице превремено рођене бебе. Те бебе обично имају мање од 2.500 грама, а да би преживеле, потребни су им нега и квалитетна медицинска опрема.

Квалитетна нега између осталог подразумева и утопљавање ових малих бића на почетку живота. Једно од решења су и вунене капице и чарапице, које већ четврти пут за одељење неонатологије Дечје болнице у Новом Саду плету баке из Геронтолошког центра Бачка Паланка. Стана Смиљанић, Каја Ђилас, Драгица Ерор и Роса Бенић исплеле су више од 50 пари чарапица и исто толико капица за Дечју болницу.

– Хвала др Данијели Ранчић и нашој Биљани Пејовић, радном терапеуту, што су нам омогућиле да својим радом помогнемо бебицама да им прве дане живота учинимо топлим и ушу-

Кориснице ГЦ Бачка Паланка исплеле 50 пари чарапица и капа за Дечју болницу у Новом Саду

шканим – кажу баке док са пуно љубави и воље плету у соби за радну терапију. Фине капице и чарапице израђене од меке вуне доказују како времешне баке са пуно елана помажу дечици која су на извору живота.

Сви наши корисници имају велико срце и огромну жељу да помогну онима којима је помоћ неопходна. И овог пута наше баке, на које смо изузетно поносни, помажу својим радом дечици са одељења за

неонатологију, а свака капица и чарапица носи поруку: живи и здрави били 100 година – изјавио је др Милан Бајић, директор Геронтолошког центра Бачка Паланка.

З. Максић

БРАТИМЉЕЊЕ СА КИНЕЗИМА

Ужице и Харбин

У Ужицу је потписан уговор о братимљењу овог града на обалама Ћетиње са градом Харбин из кинеске провинције Манџурије. Уговор, којим је најављена плодна сарадња у области привреде, културе, образовања и других сфера живота, потписали су Тихомир Петковић, градоначелник Ужица, и Ћиу Ли, заменик градоначелника Харбина.

Потписивању повеље о братимљењу два града присуствовала је и председница велике кинеске Привредне асоцијације „Ју Хаи“ Линда Бонг која је била гост и тада

најавила да ће поклонити 330.000 евра за завршетак изградње зграде дечјег вртића у ужичком насељу Пора. Линда Бонг је летос у Ужице довела велику делегацију кинеских индустријалаца који су изразили интересовање за ужички крај.

– Много тога ми можемо да научимо од наших пријатеља и побратима из велике земље која је једна од најјачих економија и најстарија цивилизација на свету. Ја сам уверен да ће нам пријатељи из Харбина, по величини десетог града у Кини, пружити

Са потписивања повеље у Ужицу

жити руку и помоћи да направимо значајан корак ка развоју ужичког краја – рекао је градоначелник Тихомир Петковић.

У име града Харбина обратио се Ћиу Ли и обећао да ће развити економску сарадњу на обо-

страно задовољство. Нагласио је да су гости из Кине задивљени историјом Ужица и златиборског краја који и са аспекта туризма може бити веома занимљив Кинезима.

М. Павловић

Алиментација и умањење пензије

? С. Пантовић, Крагујевац: Правоснажним судским решењем одређена ми је алиментација за издржавање супруге после развода, и то пре одлуке Владе Србије о смањењу пензија. С обзиром на то да ми се од пензије одбија 12.000 динара, интересује ме зашто ми се и на тај део који није више „моје примање“ зарачунава додатно умањење?

ОДГОВОР: Умањење пензија извршитељске обуставе итд.) спроводи се по Закону о привременом уређивању начина исплате пензија и односи се на укупан износ пензије, што значи да се административне забране (алиментације, кредити,

извршитељске обуставе итд.) не узимају у обзир при обрачунавању умањења. Конкретно, када је реч о алиментацији (али и о другим утврђеним обуставима) Фонд ПИО не може да мења суму коју је суд одредио.

Стаж осигурања са увећаним трајањем

? Р. Ђукић, Бор: Радио сам на пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и на том радном месту сам оболео. По опоравку од болести послодавац ме је распоредио на лакше радне задатке по препоруци доктора медицине рада. Ускоро стичем услов за одлазак у пензију. Да ли ми и сада припада бенефициран радни стаж?

ОДГОВОР: Прописима о пензијском и инвалидском осигурању није регулисано утврђивање радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, па сходно томе Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање не одлучује о радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем.

Да бисте утврдили када испуњавате услове за пензију и када можете да поднесете захтев за остваривање тог права, као и да бисте проверили да ли се и за радно место на које сте сада распоређени рачуна стаж са увећаним трајањем, потреб-

но је да се обратите кадровској служби у својој фирми. Једино увидом у документацију коју кадровска служба поседује, може се израчунати комплетан стаж и на основу тога одредити тачан датум када треба поднети захтев за пензију.

За додатне информације увек се можете обратити служби правне помоћи у надлежној филијали Фонда ПИО где на основу увида у одштампан листинг, радну књижицу и уверење о стажу са увећаним трајањем можете добити савет или упутство о даљем поступању, с обзиром на то да се датум стицања права утврђује за сваког понаособ.

Рад после пензионисања

? Ђ. Петровић, Београд: Пензионисан сам 1. јануара 2014. са 40 година стажа. Од 8. јануара 2014. радим код истог послодавца који ме је редовно пријавио и уплаћује све доприносе. Интересује ме кад престанем са радом да ли имам право да тражим да ми се донесе ново решење о висини пензије и да ли може да буде неповољније од претходног?

ОДГОВОР: Према члану 121 Закона о ПИО, корисник старосне пензије или превремене старосне пензије који се запосли на територији Републике, односно обавља самосталну делатност по основу које је обавезно осигуран на територији Републике, има право по престанку тог запослења, односно обављања те самосталне делатности, на поновно

одређивање пензије ако је био у осигурању најмање годину дана.

Поновно одређивање пензије Фонд врши на захтев корисника. Захтев се подноси на одговарајућем обрасцу, који се може добити на шалтеру филијале Фонда или одштампати са сајта www.pio.rs. Фонд је дужан да кориснику права утврди повољнији износ пензије

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Посебан стаж тек од 2032. године

? М. Лазаревић, Суботица: Имам 50 година живота и 13 година радног стажа. Тренутно нисам запослена, те сам одлучила да сама себи уплаћујем стаж. Родила сам две ћерке, па ме интересује да ли и мени припада годину дана посебног стажа и да ли се он додаје на радни стаж? Тачније, будући да сам родила двоје деце, да ли морам уплаћивати још једну или две године до испуњење минимума од 15 година стажа?

ОДГОВОР: Према Закону о ПИО, осигуранику жени која је родила двоје деце урачунава се у посебан стаж време у трајању од годину дана, с тим што ће се ова одредба закона примењивати од 1. јануара 2032. године. Овај стаж није исто што и стаж осигурања и не узима се у обзир приликом процене испуњености услова за остваривање права на пензију, али има утицаја на висину пензије.

Посебан стаж се урачунава у укупан пензијски стаж и узима се у обзир приликом обрачуна износа пензије, с тим што доприноси увећању износа пензије. Дакле, потребно је да се запослите или да сами себи уплаћујете стаж до испуњења прописаног услова од минимално 15 година радног стажа, под условом да остану на снази садашњи услови за пензионисање.

Трошкови лечења у надлежности РФЗО

? Ј. Марковић, Ђуприја: Извађен ми је бубрег 2009. године. У априлу 2015. године поднео сам захтев Фонду ПИО за надокнаду трошкова лечења. У јуну је комисија донела решење да одбија мој захтев. Исто дана подносим жалбу, која је такође одбијена. Појасните ми зашто немам права на надокнаду трошкова лечења?

ОДГОВОР: Остваривање права на накнаду трошкова лечења није у надлежности Републичког фонда за пензијско и

инвалидско осигурање. Упућујемо Вас да се обратите Републичком фонду за здравствено осигурање.

Поновно одређивање пензије

? Р. Вилотић, Крагујевац: После пензионисања наставио сам да радим и уплаћивао сам доприносе за ПИО. Седам година сам уплаћивао, а последње две нисам. При покушају да ми се пензија увећа за уплаћени допринос речено ми је да прво морам да намирим неуплаћени допринос уз затезну камату, што износи поприличну своту, те ми се не исплати да подносим захтев. Која су моја права?

ОДГОВОР: Сходно члану 120 Закона о ПИО, права из пензијског и инвалидског осигурања остварују се и користе сразмерно периодима осигурања за које су уплаћени доприноси за ПИО. Уколико доприноси нису уплаћени за сав период осигурања, обуставља се 1/3 пензије, док се на тај или други начин не намире неуплаћени доспели износи до-

приноса. Ви имате право да Вам се донесе решење у смислу члана 121, став 1 Закона о ПИО, по основу стажа навршеног после пензионисања за који су уплаћени доприноси, уз примену члана 120 и обуставу 1/3 пензије ако доприноси нису уплаћени у целости. Од захтева за поновно одређивање пензије можете одустати у току целог поступка.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ОДБОР ЗА ПРОСВЕТУ И КУЛТУРУ (СКР.)	МЕСТО КОД КРАГУЈЕВЦА	УДВОЈЕНОСТ	ПРОБИТИ НЕШТО СТРЕЛОМ	ДОСТОЈАН- СТВО	ТМУРНО (ПЕСН.)	ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ
ОПРАТИ НЕКОГА ВОДОМ У КАДИ							
ДОЊИ ДЕО ЗГРАДЕ							ОЗНАКА ЗА КАРАТ
СПЛЕТ КРВНИХ СУДОВА							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПЛАНИНА У ДАЛМАЦИЈИ ДАВАЊЕ КАПАРЕ						ВРСТА МАЈМУНА
ВРСТА МОТОРНОГ УЉА							
ГРАД У ИНДИЈИ						ОЗНАКА ЗА ОБИМ ВРСТА ВИНА	
СИМБОЛ ФОСФОРА		УЧИТЕЉ ГОВОРА МЕЂУСПРАТ					
АМАЈЛИЈЕ							
ГОВОРЉИВО							КРЕНУТИ СА СТАРТА
МУСЛИМАН- СКО МУШКО ИМЕ					ОЗНАКА ЗА НОВИ САД ПОЗОРИШТЕ		
ЗДРАВСТВО							
ЧЕШКА ПОТВРДНА РЕЧ				ИМЕ ФИЦЦЕРАЛД МЕСТО У ВОЈВОДИНИ			
РЗАЊЕ, ЊИСКАЊЕ						ОЗНАКА ЗА РЕОМИР ТВРДА ГУМА	
СУШТИНА, БИТНОСТ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СПОЉНИ ОМОТАЧ ДРЕВЕТА	ГРАД У АЛЖИРУ	МАЂАР. ШАХ. ЛАСЛО НЕДОСТАТАК				
РУСКИ КОСМОНАУТ, ВЛАДИМИР							
РАДНИК СА ПЛУГОМ						СИМБОЛ ЗА НАТРИЈУМ ОЗНАКА ЗА ПИРОТ	
ПРЕВРЕМЕН					ГЛУМАЦ БРЕД ОЗНАКА ЗА МАЛТУ		
СТАРИ НАЗИВ ВИЈЕТНА- МАЦА							

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							

У овој крштеници сами уписујете црна поља.

Њихов број уписан је у заградама на крају сваког описа речи.

ВОДОРАВНО: 1. Мањи струк (0), 2. Наканити се (0), 3. Вршилац неке анкете (0), 4. Млади изданци винове лозе (0), 5. Ранији секретар ОУН, Кофи - Иницијали писца Игњатовића (1), 6. Ознака за запад - Зачинска биљка - Ознака за алт (2), 7. Издавачко предузеће (скр.) - Делић течности (2), 8. Трговачка радна организација (скр.) - Посао (2), 9. Лични документ (0), 10. Амерички писац, Вилијам (0), 11. Ознака за електрон - Обар (мн.) (1), 12. Показна заменица - Осамнаесто и двадесет осмо слово ћирилице (2), 13. Једини примерци (0), 14. Фолк певачица, Вера (0), 15. Спортски тим (2), 16. Показна заменица - Речни рибар (1), 17. Који има ивице (0).

УСПРАВНО: 1. Бити сналажљив - Знати (0), 2. Танак, витак (песн.) - Груды - Такав (2), 3. Ранац - Извршити оправку - Ознака Италије (2), 4. Артиста - Врста грађевинске машине (1), 5. Мајмун из филма о Тарзану - Име певачице Кери - Планина код Београда (2), 6. Општинско подручје (мн.) - Ранији оперски певач, Лучано - Првак, шампион (2), 7. Станарина - Наш филолог, Ђура - Старији (скр.).

РЕШЕЊА - СКАНДИНАВКА: окупати, подрум, крвоток, Мосор, кастор, Антри, о, п, ретор, амулети, речито, Изет, нс, санитет, ано, Ела, њиска, р, ентитет, Собо, Комаров, орач, на, рат, Плт, анимити. БЕЛА УКРШТЕНИЦА: стручак, наумити, анкетар, ластари, Анан, иј, з, ким, а, ип, кап, тро, рад, исприва, Садоја, е, авари, ово, оч, уникати, Матовић, екипа, та, алас, ивичаст.

Да ли сте знали ...

– да се Светски дан детета слави 20.

новембра? Генерална скупштина Уједи-

њених нација уста-

новила је овај дан

1954. године, а обе-

лежава се на разли-

чите датуме широм света. У Србији се обележава 1. јуна.

– да овај дан није осмишљен само да промовише међусобну интеракцију и разумевање међу децом и њихову добробит у свету? Овај дан се обележава и да би се скренула пажња јавности да су деца у највећем делу планете жртве разних облика насиља, оружаних сукоба, трговине белим робљем, експлоатације разних облика, од илегалног рада до сексуалног искоришћавања.

– да је 19. новем-

бар Међународни

дан превенције

злостављања и за-

немаривања деце?

Нажалост, у 90 од-

сто случајева деца

насиље доживља-

вају управо у биолошкој породици. Свако друштво треба да настоји да искорени такав тренд, па и Србија улаже знатне напоре да би се изборила са овим проблемом (потпуно или делимично лишавање родитељског овлашћења, усвојење, смештај у хранитељске породице, свратишта и домове...).

– да се дан борбе

против дијабетеса

обележава 14. но-

вембра? У свету ви-

ше од 380 милиона

људи болује од ове

болести, зато се че-

сто говори о панде-

мији дијабетеса. У Србији око 10 одсто становништва болује

од шећерне болести.

– да се 29. новембар

славио готово шест де-

ценија као празник југо-

словенске федерације?

Тај датум је ушао у исто-

рију 1943. године, када

је одржано друго засе-

дање АВНОЈ-а у Јајцу, на коме је донета одлука о федерал-

ном устројству Југославије, а краљевској влади забрањен

повратак у земљу. Званично је укинут 10 година после рас-

пада СФРЈ, у новембру 2002. године.

(Х)уморне мисли

Пензије су мале, али су, срећом, врло растељиве. Издржавају све генерације, од деде до праунука.

За славу и Божић купим дупло више ића и пића од комшије. Боље пола да бацим него да пукне брука да није било свега више но што треба!

Нисам видовит да знам шта ће бити сутра, али са више страна знам да ће бити боље. Читам новине, гледам ТВ, слушам радио-Милеву...

Не могу да се пожалим, живим изнад просека. Многи једва имају за хлеб и млеко, а ја имам и за лук, кромпир и купус!

Витомир Теофиловић

Као часовници

Ми смо потрошачко друштво. Брзо смо се потрошили.

Тешка је то личност. Зато је толико и заглибио.

Црв и човека и јабуку нагриза изнутра.

Кад човеку попусти петља, у свашта је спреман да се упетља.

Људи су слични часовницима. Има их и добрих... и покованих.

Због неких тиквана, најчешће пукне тиква.

Милорад Бибин

Афоризми у рими

Нама је стало до вас, колико и вама до нас!

Не пролази време. То ми пролазимо.

Остарити значи проживети живот.

Не разбацуј се речима, јер корен свака реч има.

Окрените леђа незнању, а не знању.

Стево Бздилик

Доскоци

Није код нас важно које је боје партијска књижица. Важно је да је профитабилна.

У почетку је била жена мог живота. А онда ми се живот смучио.

Наш брод се насукао још пре поринућа.

Плачи, вољена земљо! Народ је остао без суза.

Живот је леп. Зависи од тога где га живиш.

Паметни људи нам праве проблем. Кваре нам просек.

Раде Ђерговић

Обећања

И недостатак става је – став.

Где је много паметних, памет није на цени.

Не може се дизати прашина ако је пала киша.

Тражио је кључ проблема, а нашао се иза браве.

Најтеже се испуњавају олако дата обећања.

И тачку понекад треба ставити под знак питања.

Ако си песник будућности, сачекај оцену о себи.

Миле Г. Лазаревић